БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 247 (19.918). • 1987 йил 27 октябрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

1924 йил 27 октябрь — Ўзбекистон ССР ташкил этилган кун

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

26 октябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлиси бўлди. Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат плани ҳамда Давлат бюджети лойиҳалари кўриб чиқилиб, асосан маъқулланди. Бу лойиҳалар умуман партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь ва июнь Пленумларининг қарорларига мувофиқ эканлиги қайд этиб ўтилди.

Давлат плани лойиҳаси кўпгина энг муҳим кўрсаткичлар бўйича ўн иккинчи беш йиллик топшириқларидан ошади. Ҳосил қилинадиган миллий даромадни 4,8 процент кўпайтириш ва унинг ҳажмини 25,2 миллиард сўмгача етказиш планлаштирилмоқда. Саноат маҳсулотининг умумий ҳажми беш йиллик планда кўзда тутилган 4,9 процент ўрнига 5,3 процент ортади.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти ўртача йиллик ҳисобда 13 процент кўпаяди. 1988 йилда ялпи маҳсулот ҳажми 11,5 миллиард сўмликка етади, бу эса 1987 йилги пландагидан 2,4 процент ортиқдир. Пахта етиштиришни бирмунча камайтириш эътиборга олиниб, план лойиҳасида деҳқончилик ва чорвачиликда қўшимча маҳсулот олиш ҳисобига қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти ҳажмини тўла қоплаш борасидаги тадбирлар кўзда тутилган. Қайта ишлаш саноати тармоқларини ривожлантиришга сарфланадиган капитал маблағни анча кўпайтириш мўлжалланади, маҳсулот сақланадиган қувватларни фойдаланишга топшириш икки баравар ортади.

План лойиҳасида унинг социал йўналиши кучайтирилган. Ресурслар умумий ҳажмида ноишлаб чиқаришга сарфланадиган капитал маблағлар улуши беш йиллик планда 1988 йил учун кўзда тутилган 29 процент ўрнига 36 процентни ташкил этади. Бу — илгари кўзда тутилганига қараганда салкам 500 миллион сўмлик кўпдир. Саҳни 7356 минг квадрат метр уй-жойлар фойдаланишга топширилади, бу эса беш йилликнинг келгуси йилги топшириқларидан 7,8 процент ёки 530 минг квадрат метр кўпдир. Мактаблар, мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар ва поликлиникаларни анча ошириб фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

Кейинги йилларда биринчи марта саноат ва қишлоқ хўжалигида фонд самарадорлигини ўстириш белгиланди. Саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини ўстириш кўзда тутилмоқда. Чакана товар оборотининг умумий ҳажми, аҳолига пулли хизмат кўрсатиш аввалги йилнинг план топшириқларидан ортиб кетади.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг лойиҳаси республикани иқтисодий ҳамда социал ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат плани лойиҳасига мувофиқ тузилган ва 9052,5 миллион сўм миқдорида ёки шу йилги бюджет ҳажмига нисбатан 0,7 процент ортиқ қилиб белгиланди. Бюджетнинг социал йўналиши кучайтирилганлиги муносабати билан социал-маданий тадбирларга 5103,9 миллион сўм ёки бюджет жами харажатларининг 56,4 проценти миқдорида маблағ ажратиш мўлжалланмоқда.

Умуман шу нарса қайд этиб ўтилдики, план ва бюджетнинг кўриб чиқилган лойиҳалари республика иқтисодий ҳамда социал тараққиётини янада жадаллаштиришга қаратилгандир.

Шу билан бирга, муҳокама этилган ҳужжатларнинг лойиҳаларини ишлаб чиқиш чоғида бир қанча муҳим масалаларни ҳал этишга муваффақ бўлинмаганлиги, бу эса умуман беш йиллик топшириқларини бажаришда муайян тиғизликни вужудга келтириши таъкидлаб ўтилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси шунга асосланиб, республика Министрлар Советига, Госпланга, министрликлар ва идораларга, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига, Иттифоқ қарамоғидаги бирлашмалар ва корхоналарга республиканинг 1988 йилги плани ҳамда бюджети лойиҳаларини тўла-тўкис ишлаб чиқишни топширди.

Республика Министрлар Советига лойиҳаларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси муҳокамасига тақдим этиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси партия комитетларининг, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органларининг зиммасига КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь ва июнь Пленумларининг йўл-йўриқларига, экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг асосий қоидаларига ҳамда «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида»ги СССР Қонунига амал қилиб, 1988 йилги планни бажариш чоғида партиянинг иқтисодий стратегиясини муттасил турмушга татбиқ эта боришни таъминлаш мажбуриятини юклади. Хўжалик ҳисоби, ўз харажатини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш принципларига, меҳнат коллективларининг фаолиятида демократик асосларни ва ишлаб чиқариш ҳамда социал ривожланишнинг юксак пировард натижаларига эришиш учун шу коллективларнинг масъулиятини кучайтиришга асосланган экономикани бошқаришнинг яхлит системаси изчиллик билан вужудга келтирилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида Тошкент область Оҳангарон район партия комитетининг «Мамлакатда уй-жой проблемасини ҳал этишни жадаллаштиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети қабул қилган қарорни бажариш юзасидан олиб бораётган ишига оид масала кўриб чиқилди. Район партия комитети (Т. М. Миркомилов) ушбу қарорни бажаришга масъулиятсизларча муносабатда бўлиб, шу ғоят муҳим масалани ҳал этишни ўз ҳолига ташлаб қўйганлиги қайд этиб ўтилди. Район ижроия комитети ишлаб чиққан ва 2000 йилгача мўлжалланган уй-жой программасида қўпол нуқсонлар ва хатоларга йўл қўйилган. Программа саводсизларча, юзаки тузилган бўлиб конкрет ижрочиларга етказилмаган, унга боқимандалик билан ёндашиш асос қилиб олинган, реализация бўйича харажатлар эса асосан давлат зиммасига юкланиши планлаштирилган.

Районда аҳоли маблағлари ҳисобидан уй-жой қурилишига мутлақо аҳамият берилмайди, маҳаллий Советлар ва район агросаноат бирлашмаси ҳузурида тегишли хизматлар шу пайтгача ташкил этилмаган. Шу тариқа 2000 йилгача бўлган давр мобайнида атиги 83 минг квадрат метр уй-жой қуриш планлаштирилмоқда, ҳолбуки ҳозирнинг ўзидаёқ 700 оила ўз ҳисобидан жами саҳни 70 минг квадрат метрга борадиган якка тартибда уй қуриш истагини билдирди. Район совхозларида 473 оила якка тартибда иморат қуриш учун ер участкалари ажратиб берилишини кутмоқда, бу оилаларнинг ярми эса салкам икки йилдан буён участка ажратиб берилишини кутиб турибди. Район меҳнаткашлари давлат якка тартибда иморат курувчилар учун кўзда тутган имтиёзлар нималигини билишмайди, кредитлардан фойдаланишмайди. Район раҳбарларининг ўзлари ҳам бу масалаларни дуруст билишмайди.

Оҳангарон райони уйсозлик учун бинокорлик материаллари, конструкциялари ва буюмлари ишлаб чиқариладиган республикадаги энг катта марказ бўлишига қарамай, унинг территориясида шундай материаллар билан савдо қилиш ташкил этилмаган.

Район партия комитети мазкур масалаларда бошланғич партия ташкилотларига нисбатан тегишлича талабчанлик қилмаяпти. Коммунист раҳбарларнинг уй-жой проблемасини ҳал этишга оид ҳисоботлари тинглаб турилмайди. Уй-жойларни тақсимлашда ошкораликнинг йўқлиги сабабли шаҳар ва районда социал адолат принципларини бузиш ҳоллари давом этмоқда.

Санаб ўтилган ана шу ва бошқа камчиликлар район партия комитети капитал қурилиш билан шуғулланувчи кадрлар билан ишлаш системасига эга эмаслиги сабабли юзага келаётганлиги қайд этиб ўтилди. Ана шу кадрларнинг кўпчилиги махсус таълимга ва тармоқда ишлаш тажрибасига эга эмас.

Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси муҳокама этилган масала юзасидан Оҳангарон район партия комитетининг ишини қониқарсиз деб топди. Райком секретарлари Т. М. Миркомилов ва А. И. Федорин ўртоқларга районда уй-жой проблемасини ҳал этишда интизомсизлик ва масъулиятсизлик кўрсатганликлари учун танбеҳ берилди.

Марказий Комитет Бюроси Оҳангарон район партия комитети зиммасига КПСС Марказий Комитети қарори талаблари асосида бир ой муддат ичида ташкилий-сиёсий тадбирлар ишлаб чиқиш, қайд этиб ўтилган камчиликларни батамом тугатиш юзасидан конкрет чоралар кўриш, уй-жой қурилишини, шу жумладан, аҳоли маблағлари ҳисобидан уй қуришни жадаллаштиришни таъминлаш мажбуриятини юклади.

Тошкент область партия комитетининг диққат-эътибори КПСС Марказий Комитетининг мазкур қарорини областдаги партия комитетлари қониқарсиз бажараётганликларига ҳамда уй-жой программасини ишлаб чиқиш ва уни амалга ошириш устидан суст контроллик қилаётганликларига қаратилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси етим болаларни ва ота-оналарининг васийлигисиз қолган болаларни тарбиялаш, ўқитиш ҳамда моддий жиҳатдан таъминлашни тубдан яхшилаш масалаларини кўриб чиқди. Қабул қилинган қарорда бу борада йиғилиб қолган проблемаларни ҳал этиш, болалар интернат муассасаларининг иши устидан контролни кучайтириш, уларда тартиб ўрнатиш, ана шу болалар тўғрисида ялпи эътибор ва доимий ғамхўрлик вазиятини вужудга келтириш соҳасидаги тадбирлар комплексини амалга ошириш кўзда тутилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида бошқа баъзи масалалар кўриб чиқилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

• Ҳосил—87

УТГАН КУНИ РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДАН 58314 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТЕРИБ ОЛИНДИ. МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ ТАЙЁРЛАНГАН ПАХТА 3491207 ТОННАДАН ОШДИ.

БИР КУНДА «ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР БУНКЕРИДАН 25478 ТОННА, МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ 1572723 ТОННА ДУРДОНА ТУКИЛДИ.

ҲУРМАТ ШОҲСУПАСИ

● **25 октябрь куни энг юқори кўрсаткичга эришганлар:**

● **Пайариқ районидаги «Қорақалпоғистон» совхози.** Бу ерда бир кунда йиллик планнинг 5 процентига тенг пахта тайёрланди.

● **Бўка районидаги Ильич номли колхознинг М. Қосимов бошлиқ бригадаси** планнинг 5 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрлади.

● **Марҳамат районидаги «Пахтакор» колхози механизатори М. Эгамбердиев** ўз агрегати бункеридан 15460 килограмм дурдона тўкди.

● **Большевик районидаги «Память Ленина» колхозининг чевар теримчиси Р. Ёрқулова** хирмонга 240 килограмм пахта топширди.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 26 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Хоразм	0,98	76,01	0,79	35,23
Бухоро	1,32	73,99	1,16	60,68
Сурхондарё	1,63	73,25	1,51	81,80
Тошкент	0,68	69,14	0,39	60,90
Жиззах	1,54	64,49	1,12	57,15
ҚҚАССР	1,17	63,87	0,92	55,88
Сирдарё	0,96	62,83	0,82	68,02
Фарғона	0,81	62,24	0,42	29,40
Наманган	0,36	54,06	0,12	38,24
Қашқадарё	0,91	51,81	0,87	47,24
Андижон	1,11	49,52	0,54	19,30
Навоий	1,07	45,90	1,08	37,24
Самарқанд	0,77	44,41	0,72	38,92
Республика бўйича:	1,02	61,04	0,80	49,15
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Навоий	2,81	107,82	2,30	45,26
Сурхондарё	2,02	89,23	2,25	116,15
Наманган	0,40	58,14	—	—
Қашқадарё	1,39	57,37	1,89	73,94
Бухоро	0,99	28,09	0,58	10,57
Республика бўйича:	1,78	76,82	2,07	97,24

ОБ-ҲАВО

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг хабар қилишича, республикада ҳаво булутли бўлиши кутилади. Ўзбекистоннинг шимолида ёғингарчилик бўлмайди, қолган территорияда қор ёғади, баъзи жойларда қор ёғиши кучаяди. Шимоли-ғарбдан секундига 9—14 метр тезликда шамол эсади, Сурхондарё области ва Фарғона водийсида шамол секундига 17—22 метргача кучаяди. Температура кечаси 0 дан 5 даражагача совуқ, жанубда ва Фарғона водийсида — 3 даража, кундузи 0 дан 5 даражагача иссиқ бўлади. Шимолий районларда температура кечаси 10—15 даража совуқ бўлиб, кундузи 3 даража совуқдан 2 даража иссиққача боради.

Тошкентда ҳаво булутли бўлади, қор ёғади. Шимоли-ғарбдан 5—10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси 2—4 даража совуқ, кундузи 0 дан 2 даражагача иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

ҒИЖДУВОН ТЎҚИМАЧИЛАРИНИНГ ҲИССАСИ

Ғиждувон йигирув-тўқув фабрикасининг коллективи юборган ва «Гулистон» колхози далаларида меҳнат қилаётган зарбдор бригададан деҳқонлар мамнун. Зарбдор бригада келиши билан «оқ олтин» ҳосилини йиғиб-териб олиш ишлари жадаллашди. Кундалик топшириладиган пахта 1 процентга кўпайди.

Ишлаб чиқариш илғорлари Р. Қодирова, П. Ҳалимова, Б. Орипова, С. Амриллаев ва бошқалар теримда ҳам аъло даражада ишлашяпти. Уларнинг ҳар бири 110—120 килограммдан пахта териб, хирмонга топширмоқдалар.

— Районимизда етиштирилган хом ашёдан биз газламалар тўқиб чиқарамиз, — деди фабрика партия ташкилотининг секретари С. Жўраев. — Газлама сифати энг аввало хом ашё сифатига боғлиқ бўлганлиги учун ҳам чин дилдан меҳнат қилишга ҳаракат қилаяпмиз. Ҳар бир ишчи ва хизматчи ўз масъулиятини яхши тушунади.

Тўқимачилар ташкил этган 65 кишилик отряд ҳар куни хирмонга 5 тоннадан ошириб пахта тўкмоқда.

(ЎзТАГ).

«ТИНЧЛИК ТЎЛҚИНИ» НАМОЯНДАЛАРИ КРЕМЛДА

24 октябрь куни А. А. Громико Кремлда Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети президиуми аъзоларидан бир группасини ва Совет тинчлик фонди раҳбарларини қабул қилди. Уларнинг ҳаммаси Хиросимадан бошланиб Ер юзини айланиб чиққан «Тинчлик тўлқини»нинг иштирокчиларидир. Бу халқаро тадбирнинг алоҳида аҳамияти шундаки, у Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кунида ўтказилади ва тинчлик йўлида ялпи куч-ғайратларни ривожлантиришга хизмат қиладиган БМТнинг қуролсизланиш учун кураш ҳафталиги бошланишига тўғри келади.

А. А. Громикога Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети ва Совет тинчлик фонди номига бундан илгарироқ келган кўпдан-кўп мактублар, телеграммалар ва хатларнинг асосий қисми топширилди. Ана шу барча мурожаатномаларда совет ташқи сиёсати маъқулланади ва улкан мамлакатнинг турли чеккаларида яшаётган совет кишилари ўз ишларида ёки истиқомат жойларида, жамоат тадбирларида ёки ўз ихтиёрлари билан шахсий ҳиссаларини қўшиб, «Тинчлик тўлқини»да қатнашаётганликлари айтилади. «Тинчлик тўлқини» билан боғлиқ бўлган тадбирларни чет эллардан олинган жуда кўп мактубларнинг муаллифлари, шу жумладан БМТ Бош секретари Перес де Куэльяр ва Жаҳон тинчлик кенгашининг президенти Ромеш Чандра қўллаб-қувватламоқдалар.

«Тинчлик тўлқини» муносабати билан Москвада нашр этилган варақа ҳам топширилди. Унда 1917 йилги Улуғ Октябрнинг биринчи ленинча ҳужжати — сулҳ тўғрисидаги Декрет чоп этилган. Совет тинчлик тарафдорлари шу тариқа ҳозирги «Тинчлик тўлқини»ни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги билан боғламоқдалар.

Г. А. Боровик А. А. Громико Совет Иттифоқи номидан БМТ Уставига имзо чекканлигини эслатиб ўтди. «Тинчлик тўлқини» БМТ кунида ўтказилаётганлиги тасодифий эмас. Бу кун қуролсизланиш учун, ядро хавфига қарши халқлар кураши ва жаҳондаги кўпчилик давлатлар ҳукуматлари курашининг ўзига хос рамзидир.

С. Е. Савицкая, Д. Г. Фотина, И. М. Смоктуновский, митрополит Филарет, С. П. Залигин, А. Г. Алексин, А. Д. Дементьев ва И. С. Глазунов совет кишиларининг тинчлик учун кураши ва уларнинг «Тинчлик тўлқини»га бағишланган ишлар ва тадбирлардаги иштироки тўғрисида гапириб бердилар.

А. А. Громико ўз нутқида совет раҳбарлиги номидан БМТ куни — 24 октябрь илҳом бахш этган «Тинчлик тўлқини» маъқулланиб, қўллаб-қувватланаётганлигини айтди.

Айни вақтда у БМТнинг ташкил этилиши билан боғлиқ бўлган айрим фактлар тўғрисида гапириб берди. Бу фактлар баъзи матбуот органларида етарлича ёритилмаяпти, баъзида эса сийқаси чиққан иборалар билан ифодаланяпти. А. А. Громико БМТ ташкил этилишига Совет Иттифоқи асос солганлигини, СССР иккинчи жаҳон уруши йилларида ҳам, уруш тугаганидан кейин ҳам ўз иттифоқчилари билан биргаликда ҳаракат қилиш ва фожианинг қайтарилишига йўл қўймаслик учун ҳамма ишларни қилганлигини конкрет мисоллар билан кўрсатиб берди. Тинчликнинг самарали воситаси бўлган БМТнинг тузилишида мамлакатимиз ўша даврдаги раҳбарларининг катта хизмати бор. Тарихнинг ана шу саҳифаларини ўчириб бўлмайди.

Совет Иттифоқи давлатларнинг бирлик руҳидаги ҳаракатларининг мукаммал концепциясини илгари сурди. Бу, аввало, тинчликни сақлаш ва янги урушга йўл қўймаслик учун, маълум сабабларга кўра, зиммасига алоҳида масъулият тушадиган давлатларга тааллуқлидир. Бизнинг мамлакатимиз ана шу давлатлар нима қилиши лозимлиги билан бир қаторда халқаро ҳаётнинг муҳим масалалари бўйича қарорлар якдиллик билан қабул қилинаётган пайтда мазкур концепцияни қандай амалга ошириш мумкинлигини ҳам кўрсатиб берди.

А. А. Громико БМТ фаолиятининг бошланишида яъни 1946 йилда Совет Иттифоқи қуролланиш пойгасини тўхтатиш, қуролсизланиш учун курашнинг ташаббускори бўлганлигини эслатиб ўтди. Ана шундай курашнинг ташаббускорлари деб ғарб давлатларини тилга олишдек ҳар қандай нуқтаи назар сохтадир.

Уруш тугаши биланоқ Совет Иттифоқи БМТ минбаридан туриб ядро қуроли абадий тақиқлаб қўйилиши керак, деб айтди. Ҳозирги кунларимизда СССР бу масалани яна ҳам ўткирроқ тарзда ва ниҳоятда зўр куч билан ўртага қўймоқда. Ядро қуролини тақиқлабгина қолмай, шу билан бирга XX аср охиригача уни батамом тугатиш керак.

Қуролсизланиш учун, тинчлик учун кураш ишида Совет Иттифоқи жуда катта тажрибага эга. Бизнинг мамлакатимиз ва унинг сиёсати халқаро ҳамжамиятда машъала янглиғ порлаб турибди. Бу машъала узоқ-узоқлардан, айтиш мумкинки Ер юзининг барча чеккаларидан кўриниб турибди. Шу боисдан ҳам шонли ўтмиш билан боғлиқ бўлган фактлар тўғрисида ҳозирги замон матбуотида ҳам тез-тез эслатиб туриш керак.

А. А. Громико бугунги кун ҳақида гапириб, вазият ҳозир мураккаблигини ва у кўп қиррали эканлигини таъкидлади. Холис фикрловчи ҳар бир инсон жаҳон 40 йилдан кўпроқ давр мобайнида — тоғ қилиб уйиб қўйилган ядро қуроллари устида яшаётганлигини тан олиши керак. Ана шу тоғларнинг ҳатто бир қисми ҳаракатга келтирилса ҳам, ҳозирги замон илм-фани асосли тарзда тасдиқлаётганидек ер юзи цивилизацияси тугайди.

(Давоми тўртинчи бетда).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

26 октябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов раислигида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлди.

Мажлисда ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди, республика давлат ҳокимияти олий органи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби тўғрисидаги таклифлар муҳокама этилиб, маъқулланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссиясининг раиси Ш. Ҳожимуротовнинг план-бюджет ҳамда бошқа доимий комиссияларнинг Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги давлат планини, 1987 йил плани қандай бажарилаётганлигини, Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги давлат бюджетини ва 1986 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқиш якунлари ҳақидаги ахбороти тингланди. Бу масалаларни сессия муҳокамасига тақдим этиш таклиф қилинди.

Қарши шаҳар ижроия комитети раиси А. И. Шукуровнинг Советлар қарамоғидаги территорияларни социал-иқтисодий ривожлантириш учун уларнинг роли ва масъулиятини ошириш шароитида аҳолига савдо ва маиший хизматни яхшилаш соҳасида халқ депутатлари шаҳар Советининг иши тўғрисидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Мазкур масалани тайёрлашда қатнашган депутатлар группаси номидан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Н. Н. Иванова ахборот берди.

Президиум шуни қайд этдики, Қарши шаҳар Совети ва унинг ижроия комитети партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг йўл-йўриқларини бажара бориб, ўз қарамоғидаги территорияни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришда Совет ва унинг депутатлари ролини кучайтиришда муайян ижобий натижаларга эришдилар. Шу билан бирга, Советлар ва депутатларнинг аҳолига савдо ҳамда маиший хизматни яхшилаш борасидаги ҳуқуқлари етарлича фойдаланилмаяпти. Хўжалик юритишнинг янги шароитларида кўрилаётган чора-тадбирлар бу ерда туб бурилишни таъминламаяпти. Шаҳар Совети ва унинг ижроия комитети шу соҳадаги корхоналар раҳбарларининг ҳисоботларини тез-тез эшитиб турмайдилар, молиявий-хўжалик фаолиятини суст контрол қилмоқдалар. Депутатларнинг танқидий мулоҳазалари ва таклифлари эътиборсиз қолиб кетмоқда. Мана шу муҳим социал масалада сайловчиларнинг наказлари қандай адо этилаётганлиги чуқур таҳлил этилмаяпти, савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш доимий комиссияси ташаббускорлик қилмаяпти.

Хизмат соҳасининг кўпгина ходимлари аҳолининг тўлов қобилиятига эга бўлган талаб-эҳтиёжларини қондириш, пулли хизмат кўрсатиш юзасидан белгиланган топшириқларни бажариш учун амалий чораларни кўрмаяптилар. Шаҳарда улгуржи базаларнинг аниқ-пухта ишлаши йўлга қўйилмаган, комиссион савдо ривожлантирилмаяпти, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш тўғрисида область хўжаликлари билан шартномалар қониқарсиз тузилмоқда, колхоз бозорлари фаолиятида тегишли тартиб ўрнатилмаган, умумий овқатланиш резервларидан суст фойдаланилмоқда. Натижада шу йилнинг саккиз ойи ичидагина савдодан 12,4 миллион сўм кам пул тушди.

Шаҳар Совети ва унинг ижроия органларига КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ҳамда уларнинг масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қароридан келиб чиқадиган вазифаларни бажариш юзасидан қўшимча чоралар кўриш, қайта қуриш учун ҳужумкорлик руҳида кураш олиб бориш, аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилашнинг, товар оборотини кўпайтиришнинг янги самарали формаларини излаб топиш, аҳолининг товарлар ва хизматларга бўлган талаб-эҳтиёжини тўлиқроқ қондириш таклиф қилинди.

Бухоро тўқимачилик комбинати 2-йигирув-тўқув фабрикасининг коллектив пудратни, ишлаб чиқаришни бошқаришнинг янги формаларини жорий этиш соҳасидаги иш тажрибаси тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди. Президиум фабрика коллективи партиянинг хўжалик механизмини тубдан қайта қуриш ҳақидаги қарорларини бажара бориб ва Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, бу соҳада фаол иш олиб бораётганлигини қайд этиб ўтди. Кўрилаётган чора-тадбирлар натижасида меҳнат унумдорлиги анча ошди ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати яхшиланди, интизом мустаҳкамланди, машина-ускуналардан, моддий ва молиявий ресурслардан фойдаланиш яхшиланди.

Президиум фабрика коллективининг иш тажрибасини маъқуллади ва уни кенг оммалаштириш учун тавсия этди. Бу масала хусусидаги қарор матбуотда эълон қилинади.

Мажлисда республика давлат турмушига оид бошқа масалалар кўриб чиқилди, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул этилди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок, СССР Олий Совети Президиуми аппаратининг масъул ходими Б. Б. Вишневский қатнашдилар.

• Октябрга меҳнат рапорти

ФАРҒОНА ТЕМИРЙЎЛЧИЛАРИ ВАЪДАГА ВАФО ҚИЛДИЛАР

Ўрта Осиё темир йўли Фарғона бўлимининг кўпминг кишилик коллективи Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятини бажарди.

КПСС Марказий Комитетининг маълум Мурожаатномасига жавобан темирйўлчилар беш йилликнинг икки йилги планини умумхалқ байрами куни — 7 ноябргача бажаришга сўз берган эдилар. Мана, олинган ваъда муддатидан аввал бажарилганлиги ҳақида байрам арафасида рапорт берилди.

Халқ хўжалик юкларини жўнатиш икки йиллик плани 10 октябрдаёқ 102 процент бажарилган эди. Юк ташиш таннархи топшириқда белгиланган кўрсаткичга нисбатан икки процент камайтирилди. Меҳнат унумдорлиги эса кўп миқдорда — 21 процент кўтарилди. Бу — Белоруссия магистрали меҳнатчиларининг илғор тажрибасини ўзлаштириш натижасидир. Пландан ташқари 3,4 миллион сўм фойда олинди, бу эса катта социал программани изчиллик билан амалга ошириш имконини берди.

Эндиликда Фарғона бўлимининг меҳнатчилари янги маррани белгиладилар. Улар мажбуриятдан ташқари юз минг тонна юк жўнатишга, камида 80 минг сўмлик ёнилғи ва бошқа ресурсларни тежаб қолишга аҳд қилдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети олтинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси бугун, 27 октябрь куни эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар кенгашининг мажлиси тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар кенгашининг мажлиси бугун 27 октябрь, эрталаб соат 9 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Мажлислар залида ўтказилади.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА САМАРАЛИ ИШЛАЙЛИК!

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ 1987 ЙИЛ ТЎҚҚИЗ ОЙИДА БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг ахбороти

Ўзбекистон меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақага қўшилиб, куч-ғайратларини 1987 йил планини сўзсиз бажаришга сарфламоқдалар.

Саноат маҳсулоти шу йилнинг тўққиз ойида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 169 миллион сўмлик кўпайди. Сарфланган давлат капитал маблағлари ҳажми 15 миллион сўм ошди. Асосий чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш ҳажми кўпайди. Ишчилар ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 2,5 процент, ижтимоий истеъмол фондларидан аҳолига тўловлар ва имтиёзлар 3,9 процент кўпайди.

Шу билан бирга ўтган даврда халқ хўжалиги бир қанча тармоқларининг ишида сезиларли силжиш бўлмади, йил бошидан йўл қўйилган қолоқлик ўрнини қоплашга эришилмади. Ҳосил қилинган миллий даромад ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайди. Ишлаб чиқариш умумий ҳажми юзасидан тўққиз ойлик план бажарилганига қарамай, план асосига нисбатан унинг ўсиши 1987 йил Давлат планида кўзда тутилган даражадан 1,7 процент камдир. Саноат корхоналарининг кўп қисми ҳанузгача бир маромда ишламаяпти. Агросаноат комплексида қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти камайиб кетди. Капитал қурилишнинг кўпчилик асосий кўрсаткичлари бўйича тўққиз ойлик планнинг бажарилиши барбод этилди.

Халқ хўжалигини қиш шароитида ишлашга тайёрлаш тадбирлари тўла-тўкис бажарилмади.

Чакана товар обороти ва хизмат кўрсатиш планларини бажаришда анчагина қолоқликка йўл қўйилди. Халқ истеъмоли товарлари сифатини яхшилаш вазифаси қониқарсиз ҳал этилмоқда.

I. ИЖТИМОИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ИНТЕНСИВЛАШ

Фан техника тараққиёти. Ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта жиҳозлаш ва реконструкциялаш учун 835 миллион сўмдан кўпроқ давлат капитал маблағи ёки ўтган йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан 6 процент кўп маблағ сарфланди.

Саноатда 162 та механизациялашган поток ва автомат линиялар ўрнатилди, комплекс механизациялашган автоматлаштирилган участкалар ва цехлар 106 тага етди. 26 та саноат роботи, рақамли программа билан бошқариладиган 83 та металл қирқувчи станок ишга туширилди.

1987 йил тўққиз ойида машинасозлик комплексида маҳсулотни янгилаш биринчи ярим йилликдаги 1,8 процент ўрнига 8.8 процентни ташкил этди.

Машинасозлик маҳсулотларининг янгиланиш маълумотлари қуйидагича:

	Товар маҳсулот ҳажмида СССРда биринчи марта ўзлаштирилган маҳсулот салмоғи, процент ҳисобида: 1987 йил январь — сентябрь, корхоналар плани	амалда
Машинасозлик комплекси	8,0	8,8
СССР Электротехника саноати министрлиги	4,7	4,4
СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	8,4	18,3
СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги	15,7	16,6
СССР Енгил ва озиқ-овқат машинасозлиги министрлиги	3,4	2,3

Вакуум-плёнкали формовка методи билан қуйилма заготовка олиш технология жараёни, иш ҳарорати цельсий билан минг даражага етадиган иссиқлик агрегатларини футеровка қилиш учун сопол-ғишт ишлаб чиқариш технологияси жорий этилди. Қуруқ усулда цемент ишлаб чиқариш, лазер техникасидан фойдаланган ҳолда мелиорация ишларини амалга ошириш янада ривожланди.

Ресурсларни тежайдиган баъзи технология жараёнларини жорий этиш ҳажми кўпайди, ишлаб чиқариш техника даражасининг айрим кўрсаткичлари яхшиланди.

	процент ҳисобида тўққиз ой: 1986 йил	1987 йил
Ёқилғи-энергетика комплекси		
Умумий кўмир қазиб чиқаришда очиқ усулда кўмир қазиб олиш салмоғи	88,6	86,5
Металлургия комплекси		
Умумий пўлат эритиш ҳажмида:		
Электр пўлат салмоғи	61,8	63,5
Заготовкаларни узлуксиз қуядиган машиналарда олинган пўлат салмоғи	70,6	72,7
Химия-ўрмон комплекси		
Химиявий тола ва ип ишлаб чиқариш умумий ҳажмида синтетика тола ва ип салмоғи	70,5	73,3
Қурилиш комплекси		
Цемент ишлаб чиқариш умумий ҳажмида энергия тежайдиган технология асосида клинкердан цемент ишлаб чиқариш салмоғи	37,5	38,1

Шу билан бирга республикада замонавий ва прогрессив технология базасида техника билан қайта жиҳозлаш кўламларини кенгайтириш программаси кўнгилдагидек амалга оширилмаяпти. 1987 йилнинг тўққиз ойида СССРда биринчи марта ўзлаштирилган машинасозлик маҳсулотларини асосий машинасозлик министрликларининг республикадаги 57 корхонасидан атиги 10 таси ишлаб чиқарди, шулардан 17 тасигина жаҳон техника даражасига мос келадиган маҳсулот ишлаб чиқарди.

Фан ва техчикани ривожлантириш Давлат плани бажарилмай қолди. Бу планни бажаришда Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, «Главташкентстрой» анча қолоқликка йўл қўйдилар.

Маҳсулот сифати. Саноат корхоналари ва бирлашмалари олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш планини 104,8 процент бажарди. Аттестациядан ўтказиладиган маҳсулот ҳажмида олий сифат категориясидаги маҳсулот салмоғи кўпайди. Бироқ у Умумиттифоқ кўрсаткичидан орқада қолмоқда.

Тўққиз ой ичида 33 та корхонада Давлат қабули қабул қилиб олмаган маҳсулот ҳажми 845 минг сўмни ташкил этди. 390 минг сўмлик маҳсулот бутунлай бракка чиқарилди.

Ишлаб чиқариш потенциалидан фойдаланиш. Янги ишга тушириладиган қувватларни ўзлаштиришдаги нуқсонлар тугатилмаяпти. Январь—август ойларида халқ хўжалигининг беш йиллик бошидан буён ишга туширилган 32 объектида текшириш ўтказилганда уларнинг қувватидан ўртача 60 процент фойдаланилаётгани аниқланди. Ана шу объектларнинг деярли тўртдан уч қисмида лойиҳа қувватларини ўзлаштиришда қолоқликка йўл қўйилди. Бунинг оқибатида халқ хўжалиги 50 миллион сўмлик маҳсулотни кам олди.

7 та объект қувватларининг учдан бир қисмидан ҳам камроғидан фойдаланилмоқда, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг Учқўрғон, Тўрткўл, Манғит ва Ленинск шаҳарларидаги йигирув-тўқув фабрикаларида, шунингдек, «Главташкентстрой»нинг экспериментал ҳажмблокли уйсозлик комбинатида қувватлардан бундан ҳам кам фойдаланилди.

Ресурсларни тежаш. Материал-хом ашё ресурсларини тежаш юзасидан муайян ишлар олиб борилмоқда. Иккиламчи ресурсларни хўжалик оборотига киритиш яхшиланди.

Шу билан бирга умуман республикада автобензин ва дизель ёнилғисини тежаш топшириғи бажарилмай қолди. Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Наманган, Сирдарё ва Хоразм областлари корхоналари қозонхона-печь ёқилғисини, Андижон области корхоналари —иссиқлик энергиясини, Наманган области корхоналари — дизель ёнилғини, Андижон области корхоналари — автобензинни ортиқча сарфлашга йўл қўйдилар. Материал ресурсларининг кўпчилик турларини иқтисод қилиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар бажарилмади.

Хўжалик механизмини такомиллаштириш. Тўла хўжалик ҳисоби шароитида ишлаётган саноат корхоналари орасида шартнома мажбуриятларини бажармаган корхоналар салмоғи 1986 йил январь-сентябрга нисбатан камайди. Бироқ шартнома мажбуриятларини ҳисобга олганда маҳсулот реализация қилиш плани 96,3 процент бажарилди, бу эса умуман саноатдаги кўрсаткичдан камдир.

Тўланган жарималар миқдорининг катталиги (уларнинг асосий қисми маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларини барбод қилганлиги учун тўланган) тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш шароитида ишлаётган Иттифоққа бўйсунувчи барча саноат корхоналарида (Химия ва нефть машинасозлиги министрлигига қарашли «Ўзбекхиммаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Ангрен резина-техника заводидан ташқари) фойда олиш планларини бажармасликларига олиб келди. Январь—август ойларида умуман бу корхоналарда салкам икки миллион сўм фойда кам олинди, бу эса уларнинг ишлаб чиқариш ва социал ривожланишига ажратилган фондлари анча камайишига олиб келди. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигида шу йилнинг 9 ойи мобайнида молиявий натижалар яхшиланмади, бу министрлик саноат корхоналари планга нисбатан 26 миллион сўм кам фойда олдилар.

II. МОДДИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

САНОАТ

Бирлашмалар ва корхоналарнинг 72 проценти **шартнома мажбуриятларини** тўла ҳажмда бажардилар. Маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларини ҳисобга олганда маҳсулот реализация қилиш плани 97,3 процент бажарилди.

Меҳнат унумдорлиги 1986 йилнинг шу даврида амалда бўлган даражага нисбатан 1,1 процент камайди.

Товар маҳсулотининг таннархи январь — август планида кўзда тутилганига нисбатан камайтирилди, натижада харажатга ажратилган маблағларнинг 40 миллион сўмдан кўпроғи иқтисод қилинди.

Тўққиз ойда саноат маҳсулоти **ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши** 1986 йилнинг шу давридагига нисбатан 1,1 процентни ташкил этди.

Маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятларининг бажарилиши, меҳнат унумдорлигини ва маҳсулот ҳажмини ошириш суръатлари январь—сентябрь ойларида халқ хўжалиги комплексларида қуйидагича бўлди:

	маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятларининг бажарилиши	шартнома мажбуриятларини бажармаган корхоналар салмоғи	етказиб берилмаган маҳсулот, миллион сўм	Амалдаги ўсиш суръати: меҳнат унумдорлиги	маҳсулот ҳажми
Ёқилғи-энергетика комплекси	98,3	14	8,4	3,8	3,6
Металлургия комплекси	98,8	44	9,8	3,4	3,0
Машинасозлик комплекси	95,8	61	85,5	2,0	3,6
Химия-ўрмон комплекси	97,1	43	42,2	5,6	7,2
Агросаноат комплекси	98,5	26	72,6	—7,4	—4,8
Социал комплекс (Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги)	95,9	42	99,2	2,3	3,2
Қурилиш комплекси (Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги)	97,0	55	10,0	4,0	2,9

Шартнома нархларида.

1987 йил январь—сентябрь ойларида Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри саноатининг иши тўғрисидаги маълумотлар қуйида келтирилади:

(процент ҳисобида)

	маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятларининг бажарилиши	шартнома мажбуриятларини бажармаган корхоналар салмоғи	тежам (ортиқча сарф+) маҳсулот таннархи планга нисбатан процент ҳисобида (январь — август).	Амалдаги ўсиш суръатлари: меҳнат унумдорлиги	маҳсулот ҳажми
Қорақалпоғистон АССР	97,9	21	2,5	—3,6	—0,2
Андижон области	93,6	41	+2,4	—3,5	1,6
Бухоро области	96,3	36	0,9	—10,6	—5,5
Жиззах области	97,4	31	+2,2	—5,8	—2,7
Қашқадарё области	97,9	34	1,7	—3,3	—2,0
Навоий области	98,4	21	+2,8	—2,1	0,3
Наманган области	99,1	17	+0,2	—2,8	—3,4
Самарқанд области	97,9	25	1,2	—3,7	—1,1
Сурхондарё области	99,2	19	2,6	—3,3	2,9
Сирдарё области	99,8	5	2,1	—3,6	—2,2
Тошкент области	97,4	42	0,5	2,9	4,1
Фарғона области	98,7	27	0,7	—1,2	0,9
Хоразм области	98,6	11	1,9	—3,3	0,5
Тошкент шаҳри	96,1	33	+0,4	1,3	1,7

Саноат комплекслари бўйича январь—сентябрь ойларида маҳсулотларнинг айрим энг муҳим турларини ишлаб чиқаришнинг асосий кўрсаткичлари қуйида келтирилади:

ЁҚИЛҒИ-ЭНЕРГЕТИКА КОМПЛЕКСИ

	1987 йил тўққиз ойида ҳосил қилинган ва қазиб чиқарилган	планнинг бажарилиш проценти	1987 йил тўққиз ойида 1986 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия, миллиард киловатт-соат	39,8	Х	105
Газ, миллиард куб метр	29,0	106	102
Кўмир, миллион тонна	3,7	85	85

Планга қўшимча 56,6 минг тонна нефть, 1,7 миллиард куб метр газ қазиб чиқарилди. Бироқ кўмир қазиб чиқариш плани бажарилмай қолди. «Средазуголь» ишлаб чиқариш бирлашмаси шартнома мажбуриятларини уддалай олмади, бирлашма 8,3 миллион сўмлик маҳсулотни кам берди.

МЕТАЛЛУРГИЯ КОМПЛЕКСИ

Металлургия комплекси корхоналари пўлат ва прокат ишлаб чиқариш планларини бажармадилар, юқори самарали металл маҳсулотлари, жумладан, электр, пўлат, узлуксиз қуйиш машиналарида олинган қуйма заготовкалар, кам легирланган пўлатдан олинган прокат ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш топшириқлари бажарилишини таъминламадилар.

СССР Қора металлургия министрлигининг Ўзбекистон металлургия заводи январь — сентябрь ойларида мажбуриятдагига нисбатан 4,8 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди.

МАШИНАСОЗЛИК КОМПЛЕКСИ

	1987 йил тўққиз ойида ишлаб чиқарилгани	планнинг бажарилиш проценти	1987 йил тўққиз ойида 1986 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Ўзгарувчан ток билан ишловчи электр моторлар, минг киловатт	291	70	79
Кучланиш трансформаторлари, миллион киловольт-ампер	6,2	96	107
Компрессорлар, минг дона	8,1	92	92
Химия машина-ускуналари ва уларга эҳтиёт қисмлар, миллион сўмлик	27,2	90	99,98
Енгил саноат учун технология машина-ускуналари ва унга эҳтиёт қисмлар, миллион сўмлик	70,1	88	95
Йигирув машиналари, дона	1039	71	78
Тракторлар, минг дона	19,3	105	97
Трактор прицеплари, минг дона	23,9	84	84
Қишлоқ хўжалик машиналари, миллион сўмлик	137	103	94
Пахта териш машиналари, минг дона	5,9	103	86
Экскаваторлар, дона	1149	99,2	100,3

Машинасозлик комплекси корхоналари ишидаги қолоқлик бартараф этилмади.

Ўзгарувчан ток билан ишлайдиган электр моторлар, металл қирқувчи станоклар, марказдан қочма насослар, компрессорлар, йигирув машиналари, трактор прицеплари ишлаб чиқаришдаги қарз кўплигича қолмоқда. Тақсимлаш трансформаторлари, янги туркумдаги комплектли трансформатор подстанциялари ва шу каби бир қанча прогрессив машиналар ва ускуналар ишлаб чиқариш ҳам планлаштирилган ҳажмдан орқада қолмоқда.

Машинасозлик корхоналари олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажармади ва ана шундай маҳсулотларни пландагидан 10,1 миллион сўмлик кам берди. Бундай маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча камайтириб юборилди.

Бирлашма ва корхоналарнинг деярли ярми шартнома ҳамда истеъмолчи олдидаги мажбуриятларини бажармади.

ХИМИЯ-ЎРМОН КОМПЛЕКСИ

	1987 йил тўққиз ойида ишлаб чиқарилгани	планнинг бажарилиш проценти	1987 йил тўққиз ойида 1986 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Минерал ўғитлар (100 процент озуқа моддасига айлантириб) ҳисоблаганда минг тонна	14,36	99	109
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари (таъсир ўтказувчи модда 100 процент қилиб ҳисобланганда), минг тонна	26,5	111	119
Сульфат кислота, минг тонна	18,56	97	100,4
Химиявий тола ва ип, минг тонна	34,9	93	112
Синтетик смола ва пластмассалар, минг тонна	120	98	110
Қоғоз, минг тонна	18,8	99	98
Картон, минг тонна	41,5	101	100,0

Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари, картон, полимер пленкалар, карбоксиметилцеллюлоза ишлаб чиқаришнинг планлаштирилган ҳажмига эришилди. Карбамид, термопластдан қувурлар ва улар учун деталлар, синтетик аммиак ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилиши таъминланмади.

СССР Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлиги, СССР Медицина ва микробиология саноати министрлиги ва Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги бирлашмалари ва корхоналари шартнома мажбуриятларини бажаришда анча қолоқликка йўл қўйдилар.

ҚУРИЛИШ КОМПЛЕКСИ САНОАТИ

	1987 йил тўққиз ойида ишлаб чиқарилгани	планнинг бажарилиш проценти	1987 йил тўққиз ойида 1986 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Цемент, миллион тонна	4,1	101	100,9
Йиғма темир-бетон конструкциялари ва буюмлари, миллион куб метр	4,4	99	103
Асбестцемент шифер, миллион шартли дона	322	94	97
Қурилиш учун ғишт, миллион дона	1440	94	99,7
Томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ва изол, миллион квадрат метр	96,0	100,8	100,9
Дераза ойнаси, миллион квадрат метр	1,6	99,1	87

Планга қўшимча 0,8 миллион квадрат метр томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ва изол, 36 минг квадрат метр пол учун сопол плита, 67 минг квадрат метр линолеум, 0,2 минг шартли километр сопол дренаж қувурлари ишлаб чиқарилди.

Шу билан бирга деворбоп материаллар, шифер, дераза ойнаси, асбестцемент қувурлар ва муфталар, қурилиш учун чинни, нимчинни ва фаянс ишлаб чиқаришнинг планлаштирилган ҳажми таъминланмади.

Халқ истеъмоли ноозиқ-овқат товарлари ишлаб чиқариш планининг бажарилиши қуйидаги маълумотлар билан характерланади:

	1987 йил тўққиз ойида ишлаб чиқарилгани	планнинг бажарилиш проценти	1987 йил тўққиз ойида 1986 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Маданий-маиший ва рўзғор товарлари			
Чинни-фаянс идиш, миллион сўмлик	51,4	102	104
Сирланган пўлат идишлар, миллион сўмлик	28,6	86	93
Холодильниклар ва морозильниклар, минг дона	106	99	153
Мебель, миллион сўмлик	169	97	105
Аҳолига етказиб бериладиган қурилиш материаллари, конструкциялари (чакана нархларда), миллион сўмлик	64,7	99	110
Енгил саноат буюмлари			
Ип газлама, миллион квадрат метр	302	89	113
Шойи газлама, миллион квадрат метр	101	102	100,6
Трикотаж буюмлар, миллион дона	70,9	97	129
Пайпоқ, миллион жуфт	60,7	103	111
Пойабзал, миллион жуфт	29,9	103	107

Январь — сентябрь ойларида умуман чакана нархларда 6,4 миллиард сўмлик (спиртли ичимликлардан ташқари) халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарилди, бу эса ўтган йилнинг январь — сентябрь ойларидагига нисбатан 4 процент кўпдир. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш плани бажарилди. Лекин машинасозлик комплексининг бир қанча министрликлари, СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги бирмунча қолоқликка йўл қўйди. Айрим ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш юзасидан берилган қўшимча топшириқларни бажаришга киришмадилар.

Пландагидан 37 миллион квадрат метр ип газлама, 2,4 миллион дона трикотаж буюмлари кам ишлаб чиқарилди. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги корхоналари шартнома мажбуриятлари ҳисобидан истеъмолчиларга 99,2 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди. Ана шу министрликка қарашли бирлашмалар ва корхоналарнинг ҳар иккитасидан бири шартнома мажбуриятларини бузди.

Бир қанча маданий-маиший товарлар ишлаб чиқаришда қолоқлик тугатилгани йўқ. Тўққиз ойлик планда кўзда тутилганидан 1,3 минг дона холодильник, 4,7 миллион сўмлик сирланган пўлат идишлар, 5,6 миллион сўмлик мебель кам ишлаб чиқарилди. СССР Химия саноати министрлиги, СССР Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлиги, СССР Электротехника саноати министрлиги, СССР Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги, СССР Енгил ва озиқ-овқат машинасозлиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги товар ишлаб чиқаришда план топшириқларидан орқада қолмоқда.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ

Республика хўжаликларида кузги дала ишлари бормоқда: қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш, ем-хашак тайёрлаш, ерларни шудгорлаш, техникани ремонт қилиш ва бошқа ишлар давом этмоқда.

5 октябргача 90 процент майдондаги маккажўхори, шу жумладан, 87 процент майдондаги дон учун экилган маккажўхори ва 43 процент шоли ўриб-йиғиб олинди. 74 процент майдондаги картошка қазиб олинди, экин майдонларининг 58 процентидаги сабзавот ҳосили йиғиштириб олинди. Хоразм, Бухоро, Қашқадарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари маккажўхори донини йиғиштириб олишда, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Самарқанд областларининг хўжаликлари картошкани қазиб олишда орқада қолмоқдалар. Хоразм, Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд областларида ва Қорақалпоғистон АССРда сабзавот ҳосилини йиғиштириб олиш паст суръатлар билан олиб борилди.

26 октябрга қадар 3 миллион 491 минг 200 тонна пахта тайёрланди, бу эса ўтган йилнинг шу давридагидан 684,7 минг тонна камдир.

Ҳамма категориядаги хўжаликларда 5 октябргача деҳқончилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш қуйидагича бўлди:

(минг тонна)

	1986 йил	1987 йил	1987 йилда 1986 йилга нисбатан процент ҳисобида
Дон экинлари	389,6	676	174
Картошка	155,6	125,2	80
Сабзавот	1485,2	1557,9	105
Хўл мева ва резаворлар	228,2	222,5	97
Узум	366,6	363,1	99
Озиқ-овқатга ишлатиладиган полиз маҳсулотлари	471,4	563,6	120

Чорвачиликда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан гўшт тайёрлаш 0,5 процент, сут тайёрлаш — 7 процент, тухум тайёрлаш — 11 процент кўпайди. Андижон, Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Наманган, Сурхондарё областларининг хўжаликлари гўшт тайёрлашни; Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Жиззах ва Сирдарё областларининг хўжаликлари тухум тайёрлашни камайтириб юбордилар. Ҳар сигирдан соғиб олинган сутнинг ўртача миқдори 6 процент кўпайди ва 1775 килограммни ташкил этди. Товуқлардан тухум олиш 7 процент кўпайди.

Сигирлардан бузоқ олиш 3 процент, чўчқаларнинг болалаши 0,6 процент кўпайди, қўзи ва улоқ олиш 9 процент камайди.

Жиззах, Навоий, Самарқанд, Сирдарё ва Тошкент областлари хўжаликларида чўчқаларнинг, Андижон, Навоий ва Тошкент областлари хўжаликларида қўй ва эчкиларнинг нобуд бўлиши кўпайди.

Шартли ҳар бош қорамол ҳисобига озуқа бирлиги ҳисобида ем-хашак тайёрлаш ўтган йилдагига нисбатан кўпайди. Бироқ тайёрланган ем-хашак даражаси ҳар бош мол ҳисобига 13,9 центнер озуқа бирлигини ташкил этди, бу эса планда кўзда тутилганидан 1,1 центнер камдир.

Барча категориядаги хўжаликларда чорвачилик маҳсулотлари харид қилиш қуйидагича бўлди:

	Тўққиз ойда: 1986 йил	1987 йил	1987 йилда 1986 йилга нисбатан процент ҳисобида
Чорва моллар ва парранда (тирик вазнда), минг тонна	250,4	269,4	108
Сут, минг тонна	658,2	710,2	108
Тухум, миллион дона	911,1	1011,1	111

Колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш корхоналари давлатга сотган қорамолнинг ўртача вазни ошди, бироқ Андижон, Навоий ва Сирдарё областларининг хўжаликлари бу кўрсаткични пасайтириб юбордилар.

Агросаноат комплекси **озиқ-овқат саноати** корхоналарининг асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш планини бажариши қуйидаги маълумотлар билан белгиланади:

	1987 йил тўққиз ойида ишлаб чиқарилгани	планнинг бажарилиш проценти	1987 йил тўққиз ойида 1986 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Гўшт (саноатда тайёрлангани), минг тонна	190	97	100,3
Колбаса маҳсулотлари, минг тонна	42,5	102	103
Сарёғ, минг тонна	11,3	104	104
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари (сутга айлантириб ҳисоблаганда), минг тонна	467	107	105
Маргарин маҳсулотлари минг тонна	20,9	102	107
Ўсимлик ёғи, минг тонна	358	104	98
Макарон маҳсулотлари, минг тонна	58,1	101	102
Кондитер маҳсулотлари, минг тонна	123	97	99,5
Консервалар, миллион шартли банка	938	108	111
Минерал сув, миллион декалитр	8,2	93	101
Алкоголсиз ичимликлар, миллион декалитр	13,4	90	106

(Давоми тўртинчи бетда).

ОКТЯБРЬ—БИЗНИНГ ТАҚДИРИМИЗДА

Қардошлик адреслари бўйлаб: РСФСР

Россия, Россия— менинг Ватаним!

Россия федерацияси бу — 16 автоном республика, 5 автоном область, 10 автоном округ, 6 ўлка ва 49 область демакдир, бу ерда СССР аҳолисининг ярмидан кўпроғи яшайди. Энг йирик иттифоқдош республика Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини қандай кутиб олаётганлиги ҳақида гапириб беришни ТАСС мухбири РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ф. А. Табеевдан илтимос қилди. Фикрат Аҳмаджонович суҳбатни конкрет мисолдан бошлади.

— Камчатка, ноxуш тундра қаёқда-ю, эгатларидан янгигина узилган помидор, бодринг, редиска қаёқда, дегувчилар ҳам йўқ эмас. Бу ноз-неъматлар «Заречний» совхозидаги геотермаль манбаларга қурилган теплицаларда етиштирилмоқда. Бу хўжаликда 2 минг бошдан кўпроқ сигир боқилмоқда. Ҳар сигирларки, уларнинг ҳар бири йилига 3900 килограммдан сут беради. В. Н. Ралдугин раҳбарлик қилаётган «Заречний» совхозида 1100 гектар ернинг ҳар гектаридан 190—200 центнердан картошка олинмоқда. Буларнинг ҳаммаси йилига қарийб уч миллион сўм фойда келтирмоқда. Совхоз аҳли тўқ, фаровон яшамоқда, руҳи тетик, соғлиғи яхши! Буни пулга чақиб бўлармиди!

Ҳамроҳларимиз билан биргаликда таассуротларимизни баҳам кўрар эканмиз, озгина ерда мўл-кўл ҳосил етиштирилаётганлиги хўжалик меҳнаткашларининг ташаббускорлигидан, масъулиятни ҳис этишдан, социалистик омилкорлик намуналарини кўрсатаётганликларидан далолат беради, деган хулосага келдик. Аслида бу инсон омилининг рўёбга чиқишидир, бу омилсиз мамлакатда содир бўлаётган янгиланишда муваффақиятга эришиб бўлмайди.

Октябрь юбилейи арафасида Россия хусусидаги фикрларимни оддийгина фактдан бошлаётганлигимнинг боиси нимада? Бунинг боиси шундаки, қайта қуриш жараёни — бир миллион одам яшайдиган шаҳарда ёки ер юзининг бир чеккасидаги посёлкада кечадими, бундан қатъи назар — бугунги кунларимиздир, бу кунлар эса ўзгаришлар шиддати, шижоати ила йўғрилган, бу кунлар революцион руҳи, дадиллиги ва қарорларнинг миқёсига кўра, жаҳонда биринчи социалистик давлат бунёдга келган даврга ниҳоятда яқиндир. Ўй-фикр ва ҳаракатларнинг ленинча тарзи, планларни амалга оширишдаги изчиллик ва собитқадамлик — КПСС бугунги ишини Совет ҳокимияти тонготаридаги большевиклар стратегияси ва тактикаси билан боғлаб турувчи бўғин ана шунайдир. Ўша даврни эслар эканман, совет даврининг жуда кўп ажойиб босқичлари бевосита Россия билан боғлиқлигидан ифтиҳор туйғуларига тўламан.

Бу, аввало, «Аврора» тўпларининг гумбурлаши янграган 1917 йилги Петрограднинг Октябрь кунларидир, бу Советларнинг иккинчи Бутунроссия съездида қабул қилинган Тинчлик ва Ер ҳақидаги совет декретларидир. Учинчи съездда эса делегатлар Ленин қўли билан ёзилган «Меҳнаткаш ва эксплуатация қилинаётган халқ ҳуқуқлари Декларациясини» қутладилар, мазкур Декларация Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси ташкил этилганлигини эълон қилди. Чор империяси вайроналарида эркин миллатларнинг эркин иттифоқи дунёга келаётган эди.

РСФСР СССР тимсоли, мустақил республикалар бирлигининг ўзаги бўлиб қолди. Айни вақтда РСФСР аҳолисининг ниҳоятда кўплиги ва территориясининг жуда катталигига қарамай, Россия тенглар ичида тенг бўлиб қолаверди. Бунинг устига республика халқлари миллатларнинг юридик томондангина эмас, балки амалдаги ҳуқуқи тенг эмаслигини бартараф қилишда актив иштирок этдилар. Қардош иттифоқдош республикаларга текинга молиявий ва техникавий ёрдам кўрсатилди, у ерларга малакали ишчилар, мутахассислар, олимлар юборилди. Улар учун марказда миллий кадрлар тайёрланди, жойларда мактаблар, билим юртлари, олий ўқув юртлари очилди. Маданий революция энг олис ўлкаларга ҳам кириб борди.

Биринчи беш йилликларнинг тилларда достон бўлган қурилишларини санаб ўтирмайман, бутун мамлакатда ана шундай қурилишлар бошланган эди. Биринчи зарбдорларнинг исми-шарифларини ҳам тилга олмайман — уларнинг номлари ҳамма тилларда янграган эди. Бугунги кунда ҳам мамлакат тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишда барча халқларнинг қардошларча бирлиги беқиёсдир.

Худди шу боисдан бизнинг ғоявий душманларимиз равнақимиз йўлидаги айрим қийинчиликларни рўкач қилиб, интернационал бирлигимизни қўпориш учун жон-жаҳдлари билан уринмоқдалар. Бу уринишларнинг келажаги йўқ, лекин улар совет кишиларининг муайян қисмига салбий таъсир ўтказмоқда. Шу муносабат билан таъкидлаб ўтмоқчиманки, интернационализм тарбияси—жўн иш эмас, уни расмият учун ўтказиб бўлмайди. (Баъзан эса шундай бўлмоқда), интернационализм тарбиясини конкрет фактлар ва мисолларга таяниб олиб бориш керак, ҳаётимизда бундай мисоллар жуда кўп.

Россия Федерациясининг 70 йил ичида босиб ўтган йўлига баҳо берар эканмиз, унинг роли, аввало, СССРнинг мустаҳкам иқтисодий базасини бунёд этишда намоён бўлганлигини таъкидлаш керак. Мисол тариқасида ҳозир республика территориясида иттифоқда ҳосил қилинаётган электр энергиясининг 60 проценти, пўлат, станоксозлик, химия саноати маҳсулотининг анчагина қисми, газ конденцати билан биргаликда олинаётган нефтнинг 90 процентдан кўпроғи ишлаб чиқарилаётганлигини айтиб ўтиш кифоя. Яна давом эттириш мумкин бўлган ана шу рўйхат фақат битта хулосага келиш учун асос бўлади — қайта қуришнинг муваффақияти, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришда Россия Федерацияси ва унинг меҳнаткашлари зиммасига алоҳида, жиддий масъулият тушади.

Аччиқ бўлса ҳам шуни тан олиш керакки, турғунлик даври деб аталмиш даврда ишлаб чиқариш билан социал соҳа ўртасида номутаносиблик кўпайди, кенгайтирилган социалистик такрор ишлаб чиқаришнинг энг муҳим пропорциялари бузилди.

Социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш ва жамиятни сифат жиҳатдан янги ҳолатга кўтариш—халқ хўжалигини теран қайта қуришни тақозо этди. Партия XXVII съездининг қарорлари танг вазиятдан чиқиш йўлини кўрсатиб берди. КПСС Марказий Комитети январь ва июнь Пленумларида революцион янгиланишнинг партиявий стратегияси аниқ-равшанлик ва изчиллик касб этди, мазкур янгиланишнинг пировард мақсади, таркибий кучлари ва уларнинг характери белгилаб берилди. Экономикани бошқаришдаги туб ўзгартишлар бошланди. Шу йилдан РСФСРдаги саноат, транспорт, алоқа, маиший хизмат, агросаноат комплекси хўжалик юритишнинг янги шароитларида ишлай бошлади. Саноатнинг тўқимачилик ва енгил саноат тармоқлари ўзини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш принципларига ўтди. Натижа тезда кўриниб қолди: январь—сентябрь ойларида саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши 4,6 процентни ташкил этди. Бу планда белгиланганидан анча кўпроқдир.

Биз республика ишлаб чиқариш кучларининг, аввало шарқий районлар ишлаб чиқариш кучларининг интенсив ривожланишини жадаллаштириш концепциясига боғлаяпмиз. Бунда, маълумки, Байкал-Амур магистралининг роли бениҳоя муҳимдир. Темир йўлда қатнов аллақачон бошланган, аммо йўлни жиҳозлаш, БАМ зонасини хўжалик мақсадларини кўзлаб ўзлаштириш йўл қўйиб бўлмайдиган даражада суст бормоқда. Бир қанча министрликлар ҳанузгача ана шу давлат вазифасини бажаришга зарур куч-ғайрат билан киришганлари йўқ. Табиий ресурслардан ишнинг кўзини билиб фойдаланишмаяпти. Яқинда қабул қилинган 2000 йилга қадар ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришнинг комплекс программасида Узоқ Шарқ ва Забайкальени социал-иқтисодий ривожлантиришнинг юксак марралари белгиланган. СССР Госпланига ва республика Министрлар Советига қисқа муддат ичида Узоқ Шарқ иқтисодий районини бошқаришни такомиллаштириш бўйича таклифлар тақдим этиш топширилди. Белгиланган режаларни амалга ошириш давлатнинг ҳам, маҳаллий коллективларнинг ҳам жуда катта куч-ғайрат кўрсатиб ишлашини талаб этади, улар шуни аниқ-равшан тушуниб олишлари керакки, мазкур программанинг муваффақиятли амалга оширилиши фақат давлат маблағларигагина эмас, балки хўжалик ҳисобида ишлаб олинадиган даромадларга ҳам боғлиқ бўлади.

Қайта қуриш жараёни республика агросаноат комплексига анчагина таъсир ўтказган бўлса ҳам бу соҳада кўпгина резервлар ўзлаштирилмаган. Ҳозирги вақтда асосий ишлаб чиқариш фондларининг қиймати 200 миллиард сўмдан ҳам ортиб кетган ана шу комплексда 15 миллион киши банддир. Агросаноат комплексини бошқаришдаги ислоҳот ишлаб чиқаришнинг асосий, бирламчи бўғинларидан — район агросаноат бирлашмаси, колхозлар, совхозлар, корхоналардан бошланди. Планлаштириш, фойдадан ва капитал маблағлардан фойдаланиш борасида уларга юқори органларнинг кўпгина функциялари ва ҳуқуқлари бериб қўйилди.

Уч йилдан бери Ставрополь ўлкасидаги хўжаликлар ўзини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш принципларига кўра ишламоқдалар. Ўлкада меҳнатга ҳақ тўлаш пировард натижаларга бевосита боғлиқдир. Бу тадбир маҳсулот таннархини арзонлаштириб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришга имкон берди.

Бу жараёнларнинг дастлабки натижалари қандай? Республика Давлат агросаноат комитети ўтган йилни 17,5 миллиард сўм фойда олиш билан якунлаган эди. Бу фойданинг катта қисми ишлаб чиқаришни кенгайтиришга ва қишлоқни социал ривожлантиришга сарфланди. Такрор айтаманки, бу биз бажаришимиз лозим бўлган жуда катта ва мураккаб ишнинг бошланишидир, холос.

Муаммолар ҳали кўп. Қурилиш бугунги талабларга жавоб бермайди, лойиҳалаш ишини такомиллаштириш лозим. Транспорт хизматидан кўпчилик норози, социал соҳа орқада қолмоқда. Бу шундан далолат бериб турибдики, одамларни бугунги талаблар руҳида ишлашга сафарбар этиш осон кўчаётгани йўқ. Янгича тафаккур ҳали барчанинг кўнглида акс садо бергани йўқ. Аммо ҳардам хаёллик қилишга фурсат йўқ.

Айрим тармоқлар ишидаги аҳволни кўпроқ таҳлил этиш улар бир-бирлари билан ниҳоятда чамбарчас боғланганлигини ва экономикани бошқаришда яхлит системани тезроқ жорий этиш зарурлигидан далолат бериб турипти. Мени СССР Олий Советининг депутати сифатида бир масала тўлқинлантиради. Олий Советнинг сессиясида давлат корхонаси тўғрисида Қонун қабул қилинди, унда ўз территорияларини комплекс ривожлантиришда маҳаллий Советларнинг ролини ошириш тўғрисида модда бор. Ҳамма гап шундаки, социал соҳанинг аҳволи кўпинча хўжалик ходимларига бевосита боғлиқ бўлиб қолмоқда. Советлар министрлик ва корхоналарга ер-сувни аслида текинга берадилар, бошқа масалаларда ҳам ёрдамлашадилар, ўзлари эса ночор аҳволда қоладилар. Чунки иттифоқ қарамоғидаги корхоналар фойдасидан зарур ажратмалар олишаётгани йўқ. Бунинг устига корхоналар атроф муҳитни ифлос қилганликлари, социал инфраструктура учун харажатларни камайтирганликлари, меҳнат ресурсларидан норационал фойдаланаётганликлари учун зарур даражада жавобгар эмаслар. Бу эса, масалан Байкал ва Ладога районларида, Узоқ Шимолда рўй берганга ўхшаш экологик бузилишларга олиб келмоқда. Келгуси йилнинг 1 январидан бошлаб юқорида тилга олинган Қонун кучга киради, у Советлар ва корхоналарнинг хўжалик ҳисоби муносабатларини тартибга солиб туради. Эндиликда бу Қонунни амалга оширишда жойларда ташаббус ва изчиллик кўрсатилиши керак.

... Яна Камчаткага самолётда учиб борганлигимиз хотирамга келмоқда. Биз самолёт дарчасидан ерга қараб Тинч океан, тайга ва тундра, Узоқ Шарқ, Сибирь, Урал, Волга бўйи, марказ шаҳар ва қишлоқлари назаримиз тушганида романтиклардек ҳайратланганимиз йўқ. Аммо ҳар қалай, шунга ишончингиз комил бўлсинки, Россия Федерацияси мамлакат майдонининг тўртдан уч қисмини — 17 миллион квадрат километрни эгаллаб турган экан, бу миқёслар юракни ҳаприқтирмаслиги мумкин эмас. Биз ана шу ҳад-ҳудудсиз кенгликлар ҳар биримизнинг тинч меҳнат фаолиятимиз учун, Ватанимиз, Октябрь иши манфаатлари учун, Совет заминида яшаётган барча 282 миллион киши манфаати йўлида меҳнат қилиш учун жуда катта майдон эканлиги ҳақида ўйлардик.

(ТАСС).

Сибирдаги мўъжиза

Енисей сувлари турбина парракларига бош уриб кўпиради, икки қирғоқни бирлаштириб турган тўғон остонасида пишқириб гирдоблар ҳосил қилади. Бир неча миллиард кубометр сув сиғадиган, инсон қўли билан бунёд этилган денгизни 120 метр баландликдаги тўғон тўсиб турибди. Красноярск ГЭСининг мармар ва ойнадан тикланган машина залидан тўрт томонга қараб симлар тортилган, Енисей дарёсида бунёд этилган қудратли энергия манбаидан Сибирнинг ягона системасига туну кун, қишин-ёзин узлуксиз нур таралиб туради.

Красноярск ГЭСини ҳақли равишда мамлакат энергетикаси тожидаги дурдона, Сибирдаги совет мўъжизаси, бу ўлка тараққиётининг рамзи, деб атайдилар. Ушбу нурхонанинг биринчи агрегатлари 1967 йилда, Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги арафасида ишга туширилганлигида, бу қудратли энергия булоғи 1972 йилда, бутун мамлакат СССР ташкил топганлигининг ярим асрлик юбилейини нишонлаётган кунларда доимий фойдаланишга топширилганлигида теран маъно бор.

Улуғ Сибирь дарёсида ниҳоятда тежамли биринчи гидроузелнинг бунёд этилиши, техникавий ечимларнинг янгилиги ва дадиллиги, ноёб ускуналар—буларнинг ҳаммаси бутун мамлакат илмий-техникавий муваффақиятларининг, советлар мамлакати иқтисодий потенциали қудратининг мужассамидир.

Красноярск ГЭСи совет гидросозлигининг мактаби бўлиб қолди. Бу ерда бетон ётқизиш бўйича жаҳон рекордлари дунёга келди, ниҳоятда қудратли гидроагрегатлар муваффақиятли синовдан ўтказилиб, қисқа муддатда ўзлаштирилди. Юксак босимли гидроузеллар бунёд этишнинг кўпгина муаммолари ҳал қилинди.

ГЭСда ҳозиргача 330 миллиард киловатт-соатдан кўпроқ электр энергияси ҳосил қилинди, Енисей энергияси минерал хом ашёнинг жуда катта манбаларига эга бўлган Сибирь ўлкаси экономикасини комплекс ривожлантириш имкониятини берди. Бу энергиядан Красноярскдаги алюмин, металлургия ва шина заводлари, Ачинскдаги алюминий оксиди комбинати ва бошқа корхоналар баҳраманд бўлмоқда. Электр узатиш линияларининг симлари шимолга — Енисей ўрмон саноати комплексига ва жанубга қараб — Саян территориал-саноат комплекси объектларига ҳам етиб борди.

...Бундан 90 йил муқаддам «Авлиё Николай» пароходида сиёсий маҳбус Владимир Ульянов Красноярск шаҳридан Шушенское қишлоғига келаётганида мазкур кема биринчи бор овлоқдаги кичик бир монастир ёнида тўхтаган эди, бугун ана шу ерда Красноярск гидросозлари шаҳри — Дивногорск қад кўтарди. Ўшанда одам қадами етмаган тоғларнинг гўзаллиги ва улуғ дарёнинг пишқириб кўпириши Владимир Ильични эҳтимол ром этгандир! Орадан анча йиллар ўтиб, ГОЭЛРО плани қабул қилинаётганида, ана шу улуғ режага Ленин ажойиб бир тузатиш киритган эди. Программанинг Сибирни электрлаштиришга таалluқли бобига доҳиймиз қуйидаги сўзларни ёзиб қўйди: «...Сибирда унинг фақат ғарбий қисми инобатга олинади...» «Сибирда» сўзидан кейин у яна «ҳозирча» деган сўзни қўшиб қўйди. Ана шу «ҳозирча» сўзи бутун Сибирь ўлкасини бундан буёнги электрлаштириш истиқболи ва бу юмушларни аниқлашга, уни амалга оширишга ундади. Бугун Иркутск, Братск, Усть-Илим, Саяно-Шушенское, Зайя ГЭСлари шуъла сочиб, Лениннинг генеал башоратидан далолат бериб турибди. Ана шу нур маржонида Красноярск ГЭСи қуёшдек нур таратмоқда.

ДИВНОГОРСК, КРАСНОЯРСК ЎЛКАСИ.

ҚИЗИЛ МАЙДОН ВА МОСКВА КРЕМЛИНИНГ КЎРИНИШИ.
Г. НАДЕЖДИН ФОТОСИ, ТАСС ФОТОХРОНИКАСИ.

Абадий навқирон Москва

— Агар барча режаларимиз амалга ошса — биз 2000 йилгача бўлган даврни ва шундан кейинги муддатни ҳам ўйлаб иш юритмоқдамиз — Москва XXI асрнинг биринчи ўн йиллигида ҳақиқатан ҳам мутаносиб ривожланаётган шаҳар бўлади, — деди Москва архитектура — планлаштириш бош бошқармаси бошлиғи Л. Вавакин. Айни вақтда унинг тарихан таркиб топган бетакрор қиёфаси сақлаб қолиниши керак.

Партиямиз зиммасига юкланган вазифа ҳаммамизга маълум. Асримизнинг охирига келиб ҳар бир москвалик оила алоҳида квартирада яшаши керак. Бунинг мағзини чақиш учун кўпчиликка номаълум бўлган айрим фактларни айтиб ўтай: бунинг учун 48 миллион квадрат метр уй-жой қуриш лозим бўлади! Вазифа оғир, аммо бажарса бўлади. Москвалик бинокорларнинг иш суръати яхши, шу кетишда беш йиллик охирига бориб планда кўзда тутилган 16 миллион квадрат метр уй-жой қуриб битказилади.

2 мингта архитектура ёдгорлигигина эмас, айни вақтда Москванинг тарихан таркиб топган қиёфасини ташкил этувчи 9500 бино ва иморат ҳам авайлаб асралади. Яна шуни бир бор таъкидлаб ўтишни истар эдимки, янги иморатлар пойтахтимизнинг тарихан таркиб топган марказий қисмидаги тўлдирилиши лозим бўлган бўш жойларда эҳтиёткорлик билан қурилади.

Марказ хусусида гапирадиган бўлсак, унинг муҳофаза этиладиган зонасини Садовое кольцо чегарасидан нарига — Камер—коллеж деб аталмиш тепаликкача кенгайтиришга қарор қилинди. XVIII—XIX асрларда таркиб топган Москва чегараси худди шу ердан ўтган эди. Бундан эски районларда яшовчи аҳоли ҳозирги замон даражасидаги қулайликлардан фойдалана олмас эканда, деган маъно чиқмайди. Марказ жадал суръатлар билан ободонлаштирилаверади.

ҒАФУР ҒУЛОМ.

УЛУҒ РУС ХАЛҚИГА

Коммунизм асрига
йўл тўшаб берган руссан,
Шарқликман, бир ўзбекман
Улуғ оғам, омон бўл!
Ижодкор зеҳнимизга
қанот берган ўзингсан,
Яна ҳам баландроқ уч,
яна ҳам осмон бўя!
«Первая книга»дек,
ўн еттинчи йиллари,
Девордаги манифест —
менинг ҳам кўзим очмиш
Ва менинг оиламга
ақлларининг устоди
Владимир Ильичнинг
қуёши нурин сочмиш.
«Эшит, Москва сўзлар!»
уйимдаги жарангос —
Қолган Шарқимизнинг ҳам
ўчиради уйқусин.
«Аврора» залпларидек
жаҳон бўйлаб бу овоз
Уйғотар инсонларнинг
туғма она туйғусин!
Мунчалар меҳрибонсан,
мунчалар чин инсонсан,
Мунчалар қадрдонсан,
қадрдоним, оға рус!

«УРАЛМАШ» ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ ИШЛАРИ ВА ТАШВИШЛАРИ

Ҳар куни «Уралмаш»нинг йиғув цехларидан янги машина ва арегатлар узеллари ортилган темир йўл составлари йўлга чиқади. Мамлакатимизда ҳам, чет элларда ҳам корхонанинг минглаб буюртмачилари бор. Свердловск шаҳридаги бирлашма халқ хўжалигининг бутун-бутун тармоқларини маҳсулот билан таъминлайди.

Ишчилар ва мутахассисларнинг фикрича, ноёб машиналар тайёрлаётган завод фақат ўз фойдасини ўйламасдан, бундай техникани ишлатишда шерикларига ёрдам бериши ҳам керак.

Совет машинасозлигининг биринчи гиганти қурилганидан бери бу хайрли удум давом этиб келади. Бу баҳамжиҳат ишлашдадир. Оғир уруш йилларида «Уралмаш» фронтга танклар, ўзиюрар ускуналар юборди, кўнгиллиларни жўнатди, кўчириб келтирилган корхоналар коллективлари билан меҳнат ва нону-насибани баҳам кўрди, маҳсулот ишлаб чиқаришни кун сайин кўпайтира борди. Урушдан кейинги йилларда эса қурилиш материаллари, эҳтиёт қисмларни йиғди, вайрон бўлган шаҳарлар ва заводларни тиклаш учун станоклар ясади. Днепрогэсга, Кривой-рог кончиларига, Донбасс шахтёрларига, Сталинград металлургларига ва тракторсозларига ускуналар етказиб берди.

Бутун мамлакат куч-ғайрати билан қурилган мазкур корхона учун гарчи иши бошидан ошиб ётган бўлса ҳам, бу иш «сеники», бу иш эса «меники» деган гап бўлмаган.

Ҳозир коллективимиз хўжалик юритишнинг янги шароитларига ўтмоқда, кўпгина цехлар реконструкция қилинмоқда, ростини айтсам оғир даврни кечиряпмиз, — дейди завод партия комитетининг секретари С. КАЛИНИН. — Белгилаб қўйилган ишларнинг кўпчилиги ҳозирча бажарилгани йўқ. Ўзимиздан ҳам ўтди, маҳсулот етказиб бераётган корхоналар ҳам панд бериб қўйишди, министрлик ҳам сусткашлик қилди. Аммо ишончимиз комилки, қайта қуриш осон кўчадиган иш эмас. Биз вазиятни барқарорлаштириш, хўжалик ҳисобини жорий этишга зўр бериб ҳаракат қилмоқдамиз, шуни яхши тушуниб турибмизки, умуман экономикамизни қайта қуриш «Уралмаш» заводининг қандай яшаши ва ишлашига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Свердловск.

Н. ПОТАПОВА,
ТАСС мухбири.

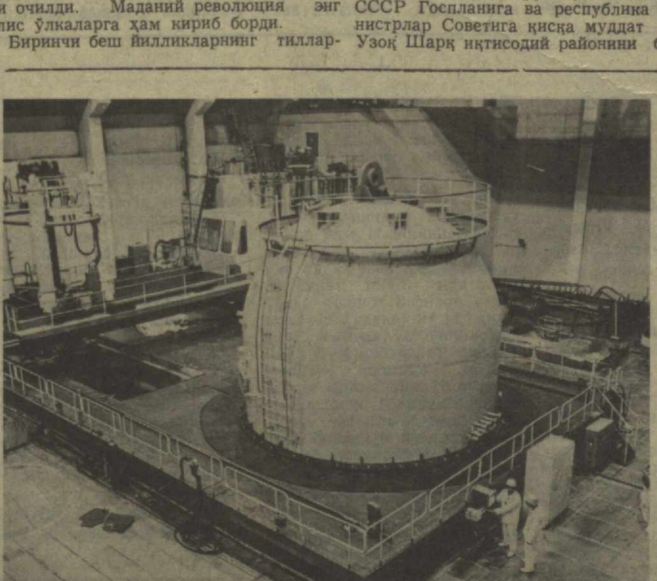

1. Нововоронеж атом электрстанциясининг энергетиклари олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажармоқдалар.
СУРАТДА: реактор залида.
2. Курган областидаги «Батуринский» совхозида интенсив меҳнат коллективи ишламоқда. Суратда: (чапдан ўнгга) интенсив меҳнат коллективи аъзоларидан бир группаси.
С. Гупский, Б. Клипинцев фотолари (ТАСС фотохроникаси).

Саҳифада ТАСС материалларидан фойдаланилди.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА САМАРАЛИ ИШЛАЙЛИК!

(Давоми. Боши 2-бетда).

Арақ ва ликер-арақ маҳсулотлари ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 34 процент камайди.

1,4 миллион декалитр алкоголсиз ичимликлар 0,6 миллион декалитр минерал сув, 2,8 минг тонна сортли қадоқланган чой пландагидан кам ишлаб чиқарилди.

Агросаноат комплекси хўжаликларига 15,7 мингта трактор, 223 та маккажўхори ўрадиган, 302 та дон ўрадиган ва 1083 та ем-хашак ўрадиган комбайн, 5445 та трактор плуги, 647 та сеялка, 10,9 мингта культиватор, 2357 та косилка, 163 та дон тозалайдиган ва 2243 та пахта терадиган машиналар ҳамда жуда кўп бошқа техника, шунингдек, 1075 минг тонна минерал ўғит (озуқа моддаси 100 процентга айлантириб ҳисоблангaнда), 6,7 минг тонна ем-хашакка химиявий қўшимча етказиб берилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан минерал ўғит етказиб бериш 66 минг тонна ва ем-хашакка химиявий қўшимча етказиб бериш 22 минг тонна кўпайди.

Қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларни ҳам қўшганда агросаноат комплексини ривожлантиришга сарфланган **капитал маблағлар** 2,4 миллиард сўмни ташкил этди, шу жумладан, қишлоқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлар 2,2 миллиард сўм бўлди.

Давлат маблағлари ҳисобидан 26 минг гектар янги суғориладиган ер фойдаланишга қабул қилиб олинди. Қорамол, қўй ва парранда учун чорвачилик бинолари, силос ва сенаж иншоотлари, минерал ўғитлар сақлаш учун механизациялашган омборлар қурилди. Картошка, сабзавот ва мева омборлари фойдаланишга қабул қилинди, бир қанча парранда фабрикаларининг қуввати оширилди. Ҳар сменада 30 тонна қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, 20 миллион шартли банка мева, сабзавот консервалари ишлаб чиқариладиган қувватлар ва бир кеча-кундузда 20 тонна нон-булка маҳсулотлари тайёрлайдиган қувватлар ишга туширилди.

Айни пайтда гўшт ва тухум тайёрлашга мўлжалланган айрим паррандачилик фабрикалари, шунингдек, элеваторлар ва аралаш озуқа корхоналарида қувватларни ишга тушириш таъминланмади.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Давлат капитал маблағлари ҳисобидан **асосий фондларни ишга тушириш** 3,1 миллиард сўм бўлди ёки 9 ойлик планнинг 83 процентини ташкил этди. 4,2 миллиард сўмлик **давлат капитал маблағлари** ўзлаштирилди, 9 ой мобайнида улар лимитидан фойдаланиш 93 процентни ташкил этди. Ҳисобот даврида реконструкция ва техникавий қайта жиҳозлаш учун давлат капитал маблағларининг йиллик топшириқдаги 64 проценти ўзлаштирилди. Реконструкция ва техникавий қайта жиҳозлаш бўйича асосий фондларни ишга тушириш йиллик планининг ярми бажарилди.

Комплекслар бўйича планнинг бажарилиши, асосий фондлар ва давлат капитал маблағларидан фойдаланишнинг ўсиш суръатлари қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди:

	Асосий фондларни ишга тушириш		Давлат капитал маблағлари	
	тўққиз ойлик планнинг бажарилиш проценти	1987 йилнинг тўққиз ойида 1986 йилнинг тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида	тўққиз ойлик лимитдан фойдаланиш проценти	1987 йилнинг тўққиз ойида 1986 йилнинг тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Ёқилғи-энергетика комплекси	115	66	95	105
Металлургия комплекси	91	60	81	111
Машинасозлик комплекси	99	74	86	88
Химия-ўрмон комплекси	51	98	86	73
Агросаноат комплекси	83	98	95	102
Қурилиш комплекси (Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министрлигини қўшиб ҳисоблаганда)	71	110	85	95
ЎзССР Енгил саноат министрлиги	102	143	87	91

Тўққиз ой мобайнида бир қанча қувватлар ва объектлар фойдаланишга топширилди. Булар орасида Бекободдаги В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводидаги заготовкаларни узлуксиз қуйиш машинаси, Фарғона учинчи темир-бетон буюмлари заводидаги йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари тайёрлаш қувватлари, Жиззах область Обручево станциясидаги керамик деворбоп материаллар заводида ғишт ишлаб чиқариш қувватлари ҳамда Самарқанд трикотаж фабрикасида ички трикотаж қувватлари бор. Айрим нефть базаларида нефть қуйиладиган идишлар ишга солинди.

Сурхондарё областида Шеробод районлараро босмахонаси, 62,2 минг номерли шаҳар автомат телефон станциялари, 281,8 километр узунликдаги шаҳарлараро алоқа кабель линиялари, 139 километр узунликдаги қаттиқ қопламали автомобиль йўллари фойдаланишга топширилди.

Йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари, ғишт, мебель ва бошқа маҳсулотларни тайёрловчи қувватларни ишга тушириш плани бажарилмади.

Пудрат ишлари тўққиз ойлик плани 97 процент бажарилди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 0,2 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 0,9 процент камайди. «Главташкентстрой»дан ташқари қурилиш комплексининг барча министрликлари пудрат ишлари планини бажардилар.

Транспорт ва алоқа

Темир йўл транспортида юк ташиш плани 99,2 процент бажарилди. Тошкўмир, минерал ўғитлар, цемент ва юкларнинг бошқа турларини жўнатиш плани бажарилмади. Умуман жўнатилган юклар пландагига нисбатан 471 минг тонна кам бўлди. Темир йўлнинг айрим бўлинмаларида ҳаракатдаги составдан фойдаланиш кўрсаткичлари ёмонлашди, нормадан ташқари бекор туриб қолиш ҳолларига йўл қўйилди.

Ҳаво транспортида 4,3 миллион пассажир ташилди, бу тўққиз ойлик пландагидан 6,3 процент кўпдир. 4,7 миллион гектар қишлоқ хўжалик экинзорларида авиация-химия ишлари ўтказилди.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортида халқ хўжалиги юклари пландагига нисбатан 10,8 миллион тонна кам ташилди. Юк автомобилларининг бўш қатнови салмоғи ошди. Ишга шай автомобилларнинг бекор туриб қолиш ҳоллари, шунингдек, автомобилларнинг ремонт чоғида ва уни кутиб бекор туриб қолиш ҳоллари содир бўлди.

Алоқа корхоналари асосий фаолиятдан даромад олиш планини 101,4 процент бажардилар, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бу даромадлар 7,1 процент кўпайди.

III. СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ВА ХАЛҚ ТУРМУШИ ДАРАЖАСИНИНГ ЎСИШИ

1987 йилнинг январь—сентябрь ойларида халқ хўжалигида 5 миллион нафардан кўпроқ **ишчи ва хизматчи** банд бўлди, бу ўтган йилнинг январь-сентябрь ойларидагига нисбатан 3,1 процент кўпдир. Ижтимоий хўжаликда банд бўлган **колхозчилар** сони 0,9 миллион кишини ташкил этди. **Ишчи ва хизматчиларнинг** пул билан тўланадиган ўртача ойлик **иш ҳақи** 165 сўмга етди, ўтган йилнинг шу даврида эса мазкур иш ҳақи 161 сўм бўлган эди, **колхозчилар меҳнатига** ойига 116 сўмдан **ҳақ тўланди.** 1986 йилнинг январь—сентябрь ойларида 119 сўм тўланган эди.

Умумий таълим ва ҳунар мактабларини ислоҳ қилиш Асосий йўналишларида назарда тутилган тадбирлар ниҳоясига етганлиги туфайли умумий таълим мактаблари ва ўрта махсус ҳамда ҳунар-техника билим юртлари ўқитувчиларининг иш ҳақи оширилди. Гўдаклар уйлари, болалар уйлари ҳамда етим болалар ва ота-оналари қаровсиз қолган болалар учун очилган мактаб-интернатлар ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашдаги имтиёзлар кенгайтирилди.

Лойиҳа, қидирув ва лойиҳа-қидирув ташкилотларида ва халқ хўжалигининг айрим бошқа тармоқларида кўп йиллик меҳнат учун бир йўла мукофотлар бериш жорий этилди.

Аҳоли **ижтимоий истеъмол фондларидан** 5,3 миллиард сўмлик тўловлар ва имтиёзлар олди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 0,2 миллиард сўм кўпдир.

Етим болалар ва ота-оналарининг қаровсиз қолган болаларни тарбиялаш, ўқитиш ва уларни моддий жиҳатдан таъминлашни яхшилашга қаратилган тадбирлар амалга оширилмоқда. Олий мактаб студентлари ва ўрта махсус билим юртлари ўқувчилари, аспирантлар бир қатор категорияларининг моддий ва уй-жой-маиший шароитлари даражаси юксалиб бормоқда.

Аҳолини товарлар ва хизматлар билан таъминлаш. Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** тўққиз ой ичида 10,3 миллиард сўм бўлди ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан таққослама нархларда, умумий ҳажми бўйича 0,7 процент камайди, алкоголли ичимликлар сотиш ҳисобга олинмаганида эса товар обороти 0,9 процент ўсди. Умуман республика бўйича товар обороти плани умумий ҳажми бўйича 602 миллион сўм кам бажарилди, алкоголли ичимликлар сотишни ҳисобламаганда эса 581 миллион сўм кам бажарилди. Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳрида товар обороти плани умумий ҳажм бўйича ҳам, алкоголли ичимликлар сотиш ҳисобланмаганида ҳам бажарилмади.

Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш яхшиланди.

Давлат кооператив савдосида айрим товарларни сотиш қуйидагича бўлди (таққосланадиган нархларда):

	1987 йилнинг тўққиз ойида 1986 йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан процент ҳисобида
Нон маҳсулотлари	101
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	104
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	101
Сарёғ	113
Ўсимлик ёғи	101
Маргарин маҳсулоти	107
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти	103
Пишлоқ	108
Тухум	102
Қанд-шакар	112
Кондитер маҳсулотлари	102
Чой	102
Картошка	105
Сабзавот	101
Мева ва цитрус мева	102
Алкоголсиз ичимликлар	119
Минерал сув	116
Мева ва сабзавот шарбатлари	120
Алкоголли ичимликлар	78
Тамаки маҳсулотлари	100,2
Кийим, ички кийим ва газламалар	88
Трикотаж буюмлар	95
Пайпоқлар	103
Пойабзал	92
Чинни-фаянс, майолика ва шиша идишлар	104
Совун ва синтетик кир ювиш воситалари	103
Мебель	101
Холодильниклар ва морозильниклар	100,4
Шу жумладан, камерасининг сиғими 200 куб дециметр ва ундан ҳам каттароқ бўлганлари	94
Кир ювиш машиналари	102
Электр пилесослар	109
Соатлар	102
Фотоаппаратлар	107
Радиоприёмниклар	120
Телевизорлар	94
Жумладан, рангли тасвирдагилари	107
Магнитофонлар	115
Велосипедлар ва мопедлар	107
Мотоцикллар ва мотороллерлар	112
Енгил автомобиллар	109
Ёғоч-тахта	120
Шифер	112

Гўшт маҳсулотлари, сарёғ сотиш кўпайган бўлса ҳам аҳолини ана шу маҳсулотлар билан таъминлаш проблемаси ўткир бўлиб турибди. Планлаштиришнинг янги тартибига мувофиқ маҳаллий таъминот учун ресурсларни кўпайтириш борасида бериб қўйилган имкониятлардан ҳали фойдаланилмаяпти. Картошка ва мева-сабзавот савдоси ёмон уюштирилган, бу маҳсулот савдо тармоғига бир текис олиб келинмайди, кўп ҳолларда унинг сифати қониқарсиздир. Колхоз ва совхозлар ўз маҳсулотини шаҳарлар ва посиёлкаларда сотиши ҳали ҳамма ерда ҳам ёйилгани йўқ.

Айрим саноат буюмларининг, айниқса, кийим, ички кийим ва пойабзалнинг сифати аҳолининг замонавий талабларини қондирмайди.

Аҳолини ёғоч-тахта ва қурилиш материаллари билан таъминлаш бирмунча яхшиланди, уларнинг айрим турлари тақчиллиги бартараф этилди. Аммо ҳозиргача ҳам полга қоқиладиган тахта, ёғоч-қипиқ плиталар, мой-бўёқ ва эмал бўёқ, томбоп ва рухланган пўлат, ойна, шифер ва бошқа нарсалар тақчил бўлиб қолмоқда.

Аҳолига 1083,4 миллион сўмлик **пулли хизмат** кўрсатилди. Бу — йиллик планнинг 66,5 процентини ташкил этади. Хизмат кўрсатиш ҳажми 9,2 процент кўпайди. Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳри тўққиз ойлик топшириқларни бажармади.

Кўрсатиладиган пулли хизматлар бўйича белгиланган планларни 102 министрлик ва идораларнинг корхоналари бажармади, булар орасида ЎзССР Енгил саноат министрлиги, ЎзССР Давлат агросаноат комитети, ЎзССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, ЎзССР Маориф министрлиги, ЎзССР Маданият министрлиги, ЎзССР Автомобиль транспорти министрлиги корхоналари бор.

Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми ўтган йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан 13,9 процент кўпайди. План умуман маиший хизмат кўрсатиш бўйича ҳам, ремонт ишларининг айрим турлари (уй-жой ремонти ва уни қуриш, тикувчилик ва трикотаж буюмлари, соатлар ва бошқа ремонт ишлари) бўйича ҳам бажарилмади.

Буюртмаларни бажариш муддатлари, белгиланган иш режими бузилаётганлиги ва хизмат кўрсатиш маданиятининг пастлиги хусусидаги аҳолидан тушаётган шикоятлар камаймаяпти.

1987 йил 1 октябрида халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарадиган, умумий овқатланиш соҳасида ва аҳолига турли хизматлар кўрсатишда 377 кооператив ишлади, буларда 6,3 минг киши меҳнат қилмоқда.

Давлат капитал маблағлари ҳисобидан **умумий саҳни 2254 минг квадрат метр бўлган уй-жойлар фойдаланишга топширилди.** Республика меҳнаткашлари 32 мингдан кўпроқ янги шинам квартира олдилар.

Аммо уй-жойларни фойдаланишга топшириш тўққиз ойлик плани бажарилмади. Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги, Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министрлиги, Узптицепром, Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги ва бошқа министрликлар уй-жойни фойдаланишга топшириш план топшириқларини бажаришда катта қолоқликка йўл қўйдилар.

144,7 минг ўқувчига мўлжалланган умумий таълим мактаблари, 23,1 минг ўринли мактабгача тарбия болалар муассасалари, 1,7 минг ўринли касалхоналар, ҳар сменада 5,7 минг беморни қабул қила оладиган амбулатория-поликлиника муассасалари, 3,5 минг ўринли клублар ва маданият уйлари фойдаланишга топширилди. Мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар, клублар ва маданият уйларини фойдаланишга топшириш тўққиз ойлик плани бажарилмади.

Жиззах ва Навоий областларида умумий таълим **мактабларини** фойдаланишга топшириш; Андижон, Бухоро, Жиззах, Сурхондарё, Сирдарё ва Тошкент областларида, шунингдек, Тошкент шаҳрида **мактабгача тарбия болалар муассасаларини**; Андижон, Бухоро, Қашқадарё, Навоий ва Сурхондарё областларида **касалхоналарни** фойдаланишга топшириш таъминланмади.

1987—1988 ўқув йили бошланишида умумий таълим мактабларида 4,4 миллион ўқувчи, шу жумладан, 560,1 минг биринчи синф ўқувчиси **таълим олди.** Биринчи синф ўқувчиларининг 135,3 минг нафари 6 ёшдаги болалардир. Бундан ташқари 26,5 минг нафар олти ёшарли болалар мактабгача тарбия болалар муассасаларида биринчи синф программасига кўра ўқитилди.

Ўтган ўқув йилидагига нисбатан иккинчи сменада таълим олаётган ўқувчилар салмоғи кўпайиб, 29,8 процентни ташкил этди.

Мактаб ўқувчиларининг ижтимоий фойдали меҳнат қилиши учун базавий корхоналар 71,2 минг иш ўрнини жиҳозлаб бердилар, бу 1986—1987 ўқув йилидагига нисбатан 3,3 минг ўрин кўпдир.

Ўрта махсус билим юртларидаги ўқувчилар сони 290 минг нафарга, олий ўқув юртларидаги студентлар сони 297 минг кишига етди. Ҳунар-техника билим юртларига 151 минг ўқувчи қабул қилинди.

1 октябрга қадар белгилаб қўйилган топшириққа нисбатан халқ депутатлари маҳаллий Советлари умумий уй-жой фондининг 90 проценти **қиш фаслида фойдаланишга шай қилиб қўйилди.** Иссиқлик таъминоти объектларини тайёрлашда қолоқликка йўл қўйилди.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш. Зарарли моддаларнинг ҳавога чиқиб кетишини камайтириш, сув ресурсларидан рационал фойдаланиш, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини асраш юзасидан тадбирлар ўтказилди. Шу билан бир вақтда табиатни муҳофаза этишнинг энг муҳим объектларини қуриш ва фойдаланишга топширишда, шу жумладан, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши Давлат комитети, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги корхоналарида ана шундай объектлар қурилишида ва уларни фойдаланишга топширишда қолоқликка йўл қўйилди.

Ҳали ҳам айрим ҳолларда ишлаб чиқаришнинг технологик режими бузилишига йўл қўйилмоқда, бунинг оқибатида табиий муҳитга анча зарар етказилмоқда. Ўзбекистон ССР атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш давлат инспекцияси зарарли моддалар чиққани сабабли Самарқанд химия заводидаги сульфат кислотаси цехи технология ускунасини ишлатишни тақиқлаб қўйди.

Табиатни муҳофаза этиш қонунларини бузганликлари сабабли Қувасой цемент комбинатидаги маҳсулот пишириш печи; Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети бешта каноп заводининг иши; Янгиқўқон химия заводидаги айрим цехлар ва участкалар, Оҳангарон цемент ишлаб чиқариш бирлашмаси, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «ТашЭКС» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Фарғонадаги фуран бирикмалари заводининг айрим цех ва участкалари тўхтатиб қўйилган эди.

Республика меҳнаткашлари ўз куч-ғайратларини бу йилги план топшириқларини муваффақиятли бажаришга қаратмоқдалар. Кўпгина меҳнат коллективлари, бригадалар, участкалар, ишчилар ва кохозчилар ҳозирнинг ўзидаёқ Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажардилар. Республикада 17 октябрь куни ўтказилган коммунистик шанбалик план топшириқларининг бажарилишига катта ҳисса бўлиб қўшилди.

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети

«ТИНЧЛИК ТЎЛҚИНИ» НАМОЯНДАЛАРИ КРЕМЛДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Айни вақтда Совет Иттифоқи ва социалистик давлатлар етакчилик қилаётган қуролсизланиш учун кураш кучайиб бормоқда. Афтидан, яқин вақт ичида ўртача олислик ракеталари ва камроқ олисликдаги ракеталарни тугатиш тўғрисида шартнома имзоланади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг АҚШ Давлат секетари Ж. Шульц билан учрашуви тўғрисида куни кеча эълон қилинган хабар шундан далолат бериб турибди. Хабарда айтилганидек, шундан кейин бош аслаҳахона — стратегик ядро қуроллари тўғрисидаги масалани ҳал этиш лозим бўлади. Олдинда ана шу қуролни тугатиш билан боғлиқ катта ва қизғин иш турибди.

Тинчлик тарафдорлари ҳозирги вазиятга тўғри баҳо бермоқдалар. Тинчлик учун кураш сусайтирилмаслиги керак. Бу курашни давом эттириш, чет эллардаги миллион-миллион дўстларингиз билан тажрибангизни баҳам кўришингиз керак. Сизнинг фаолиятингиз Совет Иттифоқи учун ҳам ва тинчлик сиёсатини ўтказаётган ҳамма давлатлар учун ҳам катта мададдир.

Яна бир мулоҳазани айтмоқчиман. Тинчлик ва қуролсизланиш учун кураш КПСС XXVII съезди, партиямиз Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари, жумладан, яқинда бўлиб ўтган ҳамда Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги ва айрим жорий вазифалар билан боғлиқ масалаларни кўриб чиққан Пленумининг қарорларига ҳамоҳангдир.

Совет ташқи сиёсатининг куч-қудрати шундаки, у ички сиёсатимиз негизига асосланади. Ички ишларда мамлакат негизлари нақадар мустаҳкам бўлса (ҳозир бу улуғ қайта қуриш ишларидир), у ташқи сиёсат фаолиятида ўзини шу қадар дадил ҳис этади. Бу давримизнинг реаллигидир.

Агар мамлакатимиз иқтисодий ва социал тараққиёти планлари барбод этилгудай бўлса, ғанимларимиз ғоят мамнун бўлур эдилар. Ҳа, мамлакатимиз олдида муҳим ва мураккаб вазифалар турибди, аммо биз уларни ҳал этишимиз керак ва ҳал этамиз. Коммунистлар партияси, партия Марказий Комитети бу вазифалар бажарилади, деб ишонч билан айтмоқда. Бу партия теварагига маҳкам жипслашган халқимизга ҳам комил ишонч бағишламоқда.

Тинчлик учун кураш йўлидаги фаолиятингизда сизларга муваффақиятлар тилайман. Бундай фаолият собитқадамликни ва ишни муносиб тарзда маҳорат билан олиб боришни талаб этади. Тинчлик учун курашчилар ана шу фазилатларга эгадирлар. «Тинчлик тўлқини» ҳам шундан далолат бермоқда.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари П. Н. Демичев қатнашди.

(ТАСС).

ҲОСИЛ-87

• *Матбуот маркази учун интервью*

ҒАЛАБАГА ЭРИШИШ ҚАНЧАЛИК ОҒИР БЎЛМАСИН...

Фарғона область пахтакорлари ҳосил терими суръатлари бўйича ўтган йилга нисбатан тахминан уч ҳафта орқада қолмоқдалар. Сабаби маълум: пахта кеч етилди. Терим муддатларини жуда қисқартириш учун фарғоналиклар ҳозир қандай ишлар қилишяпти! ЎзТАГ мухбири В. ТАТАРИНОВнинг бу саволига Фарғона область агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари М. Й. ИСЛОМОВ қуйидагича жавоб берди:

— Дарҳақиқат, областимизда юбилей йили терими суръатлари ўтган йилга нисбатан сезиларли даражада орқада қолди. Лекин биз қўшимча моддий резервларни топиш ва уни ишга солишга, теримга одамларни кўпроқ жалб этишга ҳаракат қиляпмиз. Ҳозир далаларда колхозчилар, совхоз ишчилари, шаҳарликлар ва студентлар — ҳаммаси бўлиб 250 мингдан ортиқ теримчи ишламоқда. Оппоқ пахта далаларида мингга яқин «зангори кема» жавлон урмоқда. Ўзбекистон, Киров, Фрунзе районлари хўжаликлари терим техникасини ишга солиб, меҳнатни яхши ташкил этдилар ва ҳозирнинг ўзидаёқ пахта тайёрлаш планларини 75 процентга яқин бажариб қўйдилар.

Олтиариқ, Қува ва Риштон районлари механизаторлари сўнгги кунларда ишларни жадаллаштириб юбордилар. Улар кунига терим машиналари бункерларидан йиллик топшириққа нисбатан 3 процент ва ундан ошириб пахта тўкмоқдалар. Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз, Ўзбекистон районидаги «Комсомол» совхози хўжаликлараро социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

Кўсакларнинг тезроқ очилишини жадаллаштириш учун дефолиация ўтказилди. Лекин техникадан яхши фойдаланилмаяпти, бор машиналарнинг ярмигина ишга туширилган. Тошлоқ, Фарғона ва Охунбобоев районларида, айниқса, аҳвол ёмон. Бунинг устига, меҳнатга лаёқатли қишлоқ аҳолисининг анчагина қисми теримда қатнашмаяпти. Ҳозир биз барча машиналарни ва ҳамма одамларни теримга олиб чиқиш чораларини кўряпмиз.

— **Мирзажон Йўлдошевич, ёғин-сочинли кунлар ҳам келиб қолди. Пахтакорлар ана шундай кунларга тайёрми?**

— Шубҳасиз, ёғин-сочин терим ишларини мураккаблаштириб юборади. Ҳўл пахта кўплаб кела бошлайди. Лекин биз бунга тайёрмиз. Областимизда хом ашёни қуритиш учун 54 та қуритиш-тозалаш цехлари мавжуд. Уларнинг ускуналари текширилган, ёқилғи билан етарли таъминланган. Ҳозироқ бу цехларнинг кўпчилиги уч сменали иш режимига ўтказилди. Хом ашёни дастлабки қуритишда колхоз ва совхозлардаги асфальтланган хирмонлар, бостирмалардан фойдаланилади.

• *Мухбиримиз бонг уради*

Баҳона тарози босмайди

Хоразм областининг олди хўжаликлари бирин-кетин маррага етиб келмоқдалар. Аммо илғорлардан ўрнак олмаётган, теримда суръатни сусайтириб юборган районлар ва хўжаликлар ҳам йўқ эмас. Агар улар ҳам отни қамчиласалар, область карвонининг марра сари қадами анча жадаллашарди.

Шу кунларда Хива райони далаларида бўлсангиз қолоқликнинг сабаблари яққол кўзга ташланади. Теримда унум пасайиб кетган, машиналарнинг бир қисми бекор турибди. 18 октябрда 19,5 минг киши 600 тонна пахта терган бўлса, 19 октябрда теримчиларнинг сони 16,5 мингга тушиб қолди. Ҳар бир теримчи фақат 22 килограммдан пахта терди. Шу куни мавжуд 130 та машинадан 89 таси ишлаб, ҳар бир агрегатнинг ўртача кўрсаткичи 1 тоннага ҳам етгани йўқ. Шундан кейинги кунларда ҳам ўзгариш сезилмаётир.

— Бу йил камида 3100 тонна пахтани машинада терамиз! — дея ваъдани қойил қилганди Ленин номли колхоз раиси Маҳмуд Нуниёзов.

Афсуски, минбардаги сўз билан ҳақиқий аҳвол ўртасида тафовут катта. 20 октябргача машина терими планини 10 процент бажарилган, яъни 300 тонна пахта машинада терилган, холос. 27 та машинадан 16 таси далада ишлаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Шу куни агрегатлар билан бор-йўғи 13 тонна ҳосил йиғиб олинди.

Дзержинский номли колхоз пахта тайёрлашда охирги ўринда. Йиллик план эндигина 50 процентдан ошди. Матёқуб Искандаров, Султон Аҳмедов бошлиқ бригадалар колхоз кўрсаткичидан 10 процент кейинда қолсалар ҳам резервларни ишга солишга шошилмаётирлар. Ишга яроқли аҳоли теримга тўла жалб этилмаган, машиналар хўжакўрсинга далага чиқарилган, лекин уларнинг иш унуми ниҳоятда паст. Мавсум бошидан буён машиналар билан 35 тонна пахта терилганлигини қандай баҳолаш мумкин? Колхоз раиси Рўзимат Салоев оғизда механизация тарафдори-ю, амалда машина теримини барбод қилмоқда.

Энгельс номли колхозда ҳам аҳвол ташвишли. 10 та машинанинг 8 таси далада наридан-бери қимирлаб турибди. Шу машиналар билан кун бўйи терилган пахта аранг 3 тоннага етди. Ахир, бу тахлитда суръатни ошириб бўладими?! Колхознинг Тангриберган Жуманиёзов, Раҳимбой Юсупов бошлиқ бригадаларида терим техникасидан қониқарсиз фойдаланилаётганлиги, меҳнат интизоми бўшашиб кетганлиги натижасида белгиланган графиклар қоғозда қолиб кетмоқда.

— Ғўза барги яхши тўкилмаганлиги, пахтанинг пишиб етилиши кечикканлиги сабабли ишимиз кейинга сурилди. Яқин орада қолоқликдан чиқиб оламиз, — деди пахта штабидаги суҳбат чоғида район агросаноат бирлашмасининг раиси Қадамбой Бобожонов.

Бу баҳона қолоқликни қоплашга асос бўлолмайди. Хиваликлар бу йил мамлакатга 37,5 минг тонна пахта етказиб беришга, шу ҳосилнинг 19,3 минг тоннасини машиналар билан йиғиб олишга аҳд қилганлар. 21 октябргача йиллик план 63,62 процент бажарилди, 3 минг тоннага етар-етмас ҳосил машиналарда терилди. Район ва хўжаликларнинг раҳбарлари мавжуд куч ҳамда техникани тўла-тўкис ишга солиб, қолоқликдан чиқиш тадбирларини қатъият билан амалга оширишлари лозим.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
1988 йил учун ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Обуна алоқа бўлимларида, «СОЮЗПЕЧАТЬ» корхоналарида, иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Газета ва журналларга 1 ноябрга қадар обуна бўлишлик даврий нашрларни обуначиларга 1988 йил 1 январдан бошлаб етказиб беришни; газета ва журналларга 1 ноярдан кейин обуна бўлган кишиларга даврий нашрлар февраль ойидан бошлаб ва ундан кейинги ойлар мобайнида етказиб берилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР АЛОҚА МИНИСТРЛИГИНИНГ «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратининг партия ва касаба союз ташкилотлари Марказий Комитет масъул ходими М. Л. Ельшовга отаси

Леонид Васильевич ЕЛЬШОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи Ўзбекистон телевидениеси музикали кўрсатувлар бош редакциясининг бўлим бошлиғи

Шукурулло ЮСУПОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Р. — 09112. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 247. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12